

Intervju z Mirom Kačarjem, slikarjem iz Sorice

Tadeja Šuštar

Miro v ateljeju. Foto: Tone Fornezzi

Spomini iz otroštva**ZA MOJEGA ATIJA.****Ker ga imam rada.**

Ko sem stopila v hlad ateljeja, mi je v nosnice udaril oster vonj po terpentinu in oljnatih barvah. Objeli sta me težka spokojnost in popolna tišina, prepletena s strahospoštovanjem.

Kot bi stopila v drug svet.

"Ati?"

Beseda je izzvenela tiho in pričakujoče ter se odbila od kamnitih sten. Previdno sem zaprla vrata za sabo in se z otroško radoživostjo zazrla v neštete slike, ki so me obdajale, vpijala barvite podobe in se vzvišeno zgražala nad bogato okrašenimi okvirji.

In tam, sredi urejene zmešnjave barv, je stal on. V halji, popackani z debelimi barvnimi lisami, z rokami v žepih, nekaj korakov oddaljen od nastajajoče slike, z zamišljenim izrazom je zrl v slikovite nanose barv in izgledal povsem nedovzeten za okolico.

"Ati."

Tokrat je beseda zaplavala odločneje. Namenil mi je pogled, ki je dal jasno vedeti, da se zaveda moje prisotnosti, njegove oči pa so se vedro nasmehnile. Postavila sem se poleg njega, strokovno nagnila glavo, priprla oči in našobila ustnice. Za hip sem se potopila v vrtinec barv, zapečatenih z njegovo lastno energijo, in na koncu po navadi odobravajoče prikimala, nato pa zahtevala svoje platno, svoje stojalo, svoje čopiče, svojo paletu in svoje barve. Nikoli ni odklonil, nikoli mi ni postavljajl omejitve, edina stvar, ki mi je ni dovolil, je bilo izstiskanje umetne zelene barve naravnost iz tube. Njegov svet so krojile in še vedno krojijo neskončne kombinacije rdeče, rumene, modre in bele. Vsaka novonastala barva je povsem edinstvena in trajalo je precej časa, da me je v to prepričal.

Začela sva uničevati belino vsak svojega platna. Spokojno tišino je motilo drsenje čopiča po platnu in moje vmesne zahteve, naj si ogleda nastalo umetnino. Vedno si jo je bil pripravljen ogledati. Vedno jo je bil pripravljen komentirati, a sem se vedno sklicevala na umetniško svobodo, pravila katere sem se naučila od njega samega.

"A je končana?" sem ponavadi vprašala, a je bil odgovor vedno enak.

"Ti veš, kdaj je končana."

Zapustila sem umirjeni svet, ki ga je bil pripravljen deliti z mano, in ga pustila tam samega, v beli zapacani halji.

Živi za svoje slike. Vsaka posebej mu predstavlja izziv, v vsako posebej vlaga svojo energijo. Z njimi predstavlja samega sebe. Težko je razumeti to umetniško silhueto v beli halji, ki vlada hladnemu in temačnemu ateljeju, ki mu edino živahnost predstavlja neskončno zapleten kontekst barv.

Urška Kačar

Miro je s svojo družino, ženo Jožico, hčerko Katarino, sinom Gašperjem in hčerko Urško, svoje bogato življenjsko udejstvovanje povezal z naslednjim časovnim trakom:

1945	Rojen Petru Kačarju, krojaču, in Vidi Kačar, gospodinji. Ima tudi sestro Anico.
od 1969 do 1980	Šport, foto dejavnosti in glasbena dejavnost v šoli, plakati in scene.
od 1980 do 1984	Obnova domače hiše.
od 1984 do 1994	Groharjev teden, Groharjeva hiša, turizem, Novna - zasnova celostne podobe Sorice s sejalcem, etnografska zbirka (Jožica), program za Groharjevo hišo.
od 1995 do 2008	Zaposlen na CŠOD (Centru šolskih in občinskih dejavnost), vodenje kulturnega dne v Groharjevi hiši, izvajanje svojega programa, seminarji za učitelje, seminarji po šolah, Orfej, priznanja Turističnemu društvu, slikarske kolonije.
od 2009 do 2035	Upokojen, kopije Groharjevih slik, slikanje, slikanje, slikanje, slikanje, slikanje ...

Miro, mnogim si skupaj s svojo družino sinonim za Sorico! Če se omeni priimek Kačar, mnogim pride pred oči Sorica v svojih mnogih dejavnostih, ki jih ponuja, in tudi obratno. Ob besedi Sorica človek pomisli na družino Kačar.

Mislím, da to rečejo ljudje, ki niso iz Sorice. In sicer je vzrok v tem, da sem v nekem obdobju v Sorici veliko delal, vodil veliko dejavnosti, seveda skupaj z Jožico in kasneje s svojimi otroki. Ob tem sem bil sam najbolj izpostavljen, ker seveda vsi nismo mogli od doma. In moje ime, še bolj priimek se je med ljudmi prijel. Pa naj je šlo za kulturo, šport, slikarstvo, Kačar je šel in zadeve uredil. Na primer, ko smo obnavljali Groharjevo hišo v Sorici, so me na občini v Škofji Loki videli skozi okno in dejali: "Glejte, Kačar spet gre po denar."

Pa si res vedno šel po denar? Ali je šlo za druge stvari?

Ne, običajno sem urejal druge stvari.

Kdaj si začutil, da tvoja rodna vas potrebuje dejavnega vaščana, da Sorica skriva v sebi razne potenciale, ki jih nekdo mora odkriti?

Odgovoril bom drugače: Nisem čutil, da bi Sorica rabila nekoga, sploh ne mene. Ampak je enostavno meni ugajalo, da storim nekaj zase. Že ko sem bil v Tolminu, sem koval načrte, kako bomo s kolegi pre-

živeli počitnice ob vodi, kako bomo zaježili Soro, naredili splav, plezali po skalah. Vendar ne zato, ker bi drugi to rabili, ampak zato, ker sem si sam želel. Mislím, da vsako stvar, ki jo človek naredi, mora narediti zase. Potem ti nikoli ni žal časa in energije, ki si ju vložil, da si dosegel cilj. Če delaš na ta način, ti nikoli ni treba s prstom kazati na druge v smislu, če bi še drugi toliko storili za Sorico ali Železnike, kot sem jaz, potem bi ... Vsak mora delati zase in jaz sem delal zase. Vse, kar sem delal, sem delal iz svojega veselja, ker sem tako čutil. Če je še komu koristilo, pa še toliko bolje. Četudi potem govorijo, da je ta in ta nekaj organiziral, vodil ... Ne, jaz nikogar nisem silil npr. smučati, kdor je hotel, je prišel.

Tvoje šolanje se je začelo v Sorici, kjer si bil štiri leta, nato si štiri leta obiskoval nižjo gimnazijo v Kranju in še učiteljsiše v Tolminu. Zanimitiva kombinacija krajev šolanja.

Tu ima svojo vlogo tudi župnik Gačnik, ki je bil v času mojega otroštva dušni pastir v Sorici. Župnik Gačnik se je k mojemu očetu, ki je bil krojač, hodil strič, ker je bil oče po potrebi tudi vaški frizer. Edini je namreč imel primerne škarje. In župnik Gačnik je bil umetniški tip, bil je glasbenik, slikar, zidar ..., in videl je moje risbe, ker sem v tistem času ogromno risal. Očeta je zato prepričeval, da bi me po osmem razredu vpisal na šolo za oblikovanje v Ljubljani. Stanoval bi lahko pri Gačnikovi sestri, in to zastoj.

Miro pred domačo hišo, ko je bil ob ropotu motorja, s katerim se je pripeljal fotograf Kalan, prepričan, da je to letalo, in je pritekel k mami in ji dejal: "Aroplan je prišel po tleh!" V Sorici motorjev ni bilo, letala pa so videvali in tudi slišali. Foto: arhiv družine Kačar

Moj oče ni imel denarja, da bi me lahko vzdrževal, ko bi se šolal. Seveda pa bi moral imeti končan osmi razred. Učitelj v Sorici je očetu povedal (tega seveda nisem vedel, ker taki pogovori niso bili za otroška ušesa), da če imajo namen, da me bodo šolali naprej, potem moram končati "pravo osemletko", ki je v Sorici ni bilo. Najbližja je bila v Železnikih, vendar tam nismo imeli nikogar, pri komer bi lahko stanoval, avtobusov ni bilo, nikogar, da bi se z njim vozil, lahko bi edino pešačil, v Kranju pa je oče imel sestro. Zato sem šel v Kranj, kjer sem najprej hodil v nižjo gimnazijo, ki pa se je že takoj takrat spremenila v osemletko. Tam sem bil štiri leta.

Kakšne spomine imaš na šolanje v Kranju?

Hudo je bilo. Prvo leto je bilo kar v redu, ker je bil doma še bratranec, s katerim sva se kar dobro razumela. Potem je šel v internat v Ljubljano, in sem bil sam. Seveda se je teta še bolj čutila odgovorno zame kot lastni starši in nisem smel nikamor, da bi se ja učil. K sreči sem nekje dobil kup praznih listov, danes ne vem več, kje. Naštel sem si jih toliko, kot je bilo dni do odhoda domov, in sem vsak dan nekaj narisal. In ko je bil kup prazen, sem šel na počitnice v Sorico. Risal sem vse mogoče: slovenske pesnike in pisatelje, zemljevide ..., vse sem tudi pobarval. Ogromno sem prisoval in danes trdim,

Miro v sredini med bratrancema, na levi Tone Frelj iz Bleda in na desni Janez Frelj iz Kranja. Vsako leto so skupaj preživeli počitnice v Sorici. Foto: arhiv družine Kačar

da se s prerisovanjem veliko naučiš. Nekateri temu ne pritrdijo, drugi pa. Vsi imamo prav, ker obstaja več načinov, kako se nečesa naučimo. Jaz sem se s prerisovanjem ogromno naučil. Po osmem razredu je bila za nadaljevanje mojega šolanja odločilna očetova beseda. In ker se je v Tolminu šolala že Milka Freljih, kasneje poročena Gartner, poleg tega je oče vedel še za Kopačevega Matevža, ki je kasneje učil v Zabrdi, se je tudi zame odločil, da grem tja na učiteljsiše. Mnenja je bil, da bom lahko risanje šel študirat kasneje. Omenil mi je Groharja, češ, kaj je pa imel od slikanja. Ničesar, seveda. In šel sem na učiteljsiše. Mogoče je bila to dobra poteza, ker so me tam naučili poučevati.

Zagotovo dobra, saj si kasneje odkril, da je pedagoški duh v tebi. Torej so ti dali teoretično podlago za tisto, kar si kasneje najraje počel. Prenašal si svoje znanje na druge.

Že, že. Vendar sem jaz rad učil po svoje, kar pa spet ni bilo vedno prav, ni bilo po "regelcih". In zato sem bil stalno v konfliktu. Nekeč mi je neka pedagoška svetovalka svetovala, naj grem raje drugam v službo. Medtem ko pa mi je Berta Golob, pisateljica in nekeč tudi pedagoška svetovalka, dejala, da sem bil fantastičen učitelj. Nekako kar ni mogla verjeti, kaj je doživela pri uri. Nikoli nisem spremenil svoje-

V Kranju je sodeloval v vseh možnih krožkih in na delovnih akcijah. Foto: arhiv družine Kačar

ga načina poučevanja, enostavno nisem pustil, da bi negativne kritike vplivale name.

Si na učiteljsišču poleg pedagoških znanj napredoval tudi na slikarskem področju?

Zelo. Začela se je prava slikarska šola, ki je trajala pet let. Na učiteljsišču sta delovala dva slikarja: Ljubo Brovč, ki nas je poučeval, in Kogej, ki je bil samostojni umetnik, znan primorski slikar. Profesor Ljubo Brovč je imel vsak teden ure za Tolmince in za nas dijake. Vsak, ki je želel, se je lahko pri njem izpopolnjeval. Šola je imela velik atelje in vsak teden smo

V 7. razredu v Kranju, Miro sedi v tretji vrsti in je tretji z desne. Foto: arhiv družine Kačar

Nastop glasbene skupine v zadnjem letniku učiteljsišča leta 1965. Miro igra na metalofon v prvi vrsti. Foto: arhiv družine Kačar

dva ali tri dni popoldne hodili k njemu risat. In tudi vse nedelje. Ne vsi, ampak štirje taki, ki smo bili ves čas v ateljeju. Še spali bi kar tam, samo da bi lahko jutraj takoj spet delali. Imeli smo pravo akademijo, učil nas je vse, od grundiranja platna do priprave platna, napenjanja, mešanja barv, čisto vse, kar moraš znati, vse tehnike ..., on je slikal in nam je dovolil, da smo bili zraven. Bil je dober učitelj, dober pedagog. Lahko bi rekel, da moramo stran, da bo lahko risal, a njega ni motilo, če smo bili tam.

V bistvu je bil Tolmin zate ...

... šola za vse. Tam sem se ogromno naučil: o slikanju, glasbi, smučanju, športu ...

Praviloma učiteljsiše ni imelo tako velikega poudarka na vseh teh področjih, ki so tebe tako močno zanimala in si jih želel pri sebi čim bolj razviti.

Ne, sploh ne. Vendar smo v Tolminu imeli čudovite profesorje, zame najboljše učitelje, ki so nas res ogromno naučili. In četudi smo včasih naredili malo po svoje, za to nismo bili kaznovani. Na primer, zgodilo se je, da smo namesto v šolo šli za Tolminko, tamkajšnjo reko, risat. Potem je drugi dan prišel profesor Brovč in nas spraševal, kje smo bili prejšnji dan, češ da njega potem zasljušejo in grdo gledajo,

čeprav naše dejanje ni imelo nobene povezave z njim. Ni bil on tisti, ki nas je poslal risat, sami smo špricali šolo in šli risat.

Se spominjaš še katere?

Za tako dejanje nas nikoli niso kaznovali. Še en primer, naša psihologinja je imela navado, da se je zleknila čez cel kateder. Nosila je progaste nogavice: bela, rdeča, bela, modra, bela, rdeča ... proga okrog in okrog, gotovo jih je sama spletla. In po postavi je bila dolga in suha, kot prekla. Sedel sem v tretji klopi in narisal njeno karikaturu, nakar sem jo pozabil pod klopjo! Našla jo je čistilka in jo pokazala v zbornici. Razrednik je prišel kar v učilnico in mi zagrozil: "Gospod Kačar, danes se pa pripravite!" (Takrat so nas ogovarjali z gospodom ali gospodično.) Ničesar nisem razumel, a mi je hitro razložil o karikaturi. Zanimalo me je, kakšna kazen mi sledi, ali bo to ukor, menil sem, da zaradi karikature s šole ne bom letel. Pojasnil mi je, da je vse odvisno od nje in njene reakcije. Vsi učitelji in učiteljice so me stršili, tako da sem se že pošteno tresel, ko je prišla na vrsto njena ura. Ničesar ni rekla. Imeli smo povsem običajno uro in le na koncu je rekla: "Kačar, tako ste me zadeli, da sem sliko dala v okvir." Meni se je kamen odvalil od srca. Še ena čudovita profesorica. Še ena življenjska izkušnja.

Pa so znali v Tolminu tvoj slikarski talent in znanje, ki si ga s pridom pridobival, tudi koristno uporabiti?

Seveda so. Naša skupina, v kateri smo bili štirje slikarski navdušenci, je bila že tako dobra, da smo za celo Primorsko delali plakete, vliвали zemljevide iz svinca ... Profesorju so naročili priznanja, plakete ... in skupaj smo jih izdelali. Enkrat, na primer, so mu z občine naročili sto odlitkov zemljevida Primorske z označenimi kraji. Najprej smo nabrali ves potreben svinec. Potem smo naredili kalup, svinec smo stopili in potem vliвали. Naredili smo tudi plakate. Na ta način smo zaslužili prve dinarje. Profesor je bil pošten. Nismo zaslužili plače, dal pa nam je žepnino. Ogromno nam je pomenilo, ne toliko denar kot dejstvo, da je cenil naše delo. Tudi scene za tolminski oder smo delali.

Pa je vse to "izvenšolsko" delo imelo tudi kakšne "šolske" posledice?

Na nek način, ja. Kajti ker smo imeli veliko dela, sem šolo kar malo puščal ob strani. In zadnji letnik

sem komaj spravil pod streho. Vendar mi je zadnji hip uspelo. Prvi letnik sem imel same petke in sem sošolce inštruiral matematiko, slovenščino ..., v zadnjem letniku pa so oni mene. Poleg tega sem vsem sošolcem risal, oni pa so mi pisali domače naloge. Vendar so mi te vaje potem manjkale, ni bilo pravega znanja. Sem pa ogromno pridobil na slikarskem področju, tudi pri Kogejju, ki ni bil pedagog, ampak nas je naučil razne slikarske "finte".

Kdaj si začel učiti v Sorici, ki ni bila tvoja prva služba?

Leta 1965 sem zaključil učiteljske in začel v Davči. Potem sem šel k vojakom do pomladi leta 1968, ko sem šel še v Davčo. Septembra pa sem začel že v Sorici.

Torej je Jožica v Sorici učila prej kot ti? In se nista poznala, ko si ti prišel?

Ne. Otroci so rekli Jožici: "Glejte Kačarjevega Mira, kako se smučal!" In Jožica še danes pravi, kako sem lepo zapeljal po bregu.

Avala, izlet po Jugoslaviji v 4. letniku učiteljskega, 1964. Foto: arhiv družine Kačar

Miro, ko je lepo prismučal do Jožice leta 1968. Foto: arhiv družine Kačar

Omenil si smučanje, ki je bila ena od dejavnosti, ki so s tvojo spodbudo v Sorici oživele, zacvetele.

Smučal sem izredno rad in bilo mi je v veselje, če so se mi pridružili še drugi. Seveda obenem ne morem mimo očitkov nekaterih staršev, da zapravljamo čas in energijo, kajti bilo je pred 40 leti, ko so bili časi drugačni. Okrog sto smučarjev nas je bilo, skoraj cela Sorica je smučala. Ne samo otroci, tudi odrasli so začeli smučati. In ta otroški potencial se je ohranil do danes kot tudi Pokal Sorica, ki se je začel leta 1977. Še vedno ga organiziramo, vendar pripravimo manj tekem kot nekoč.

In poteka prav v Sorici?

Ne, na Soriški planini kot tudi že prej. V Sorici je bila ena tekma za spodbudo vaščanom, da so prišli tekmovali ali vsaj gledat. Sicer so bile tekme na Soriški planini, ker smo želeli imeti prave tekme, saj so bili tekmovalci tudi od drugod. V Sorici so prekratki tereni in tudi vlečnice še nismo imeli. Še danes smučajo družine, ki so začele smučati v tistih časih: ob nedeljah gredo skupaj smučat na Soriško, nadaljujejo s tradicijo. Zanimivo se mi zdi, da kdor ni začel smučati v tistih časih, tudi danes ne smuča.

Vendar pa si vse aktivnosti vedno zapeljal tako, da so se ti lahko pridružili tudi drugi. In to kljub temu, da si vse, kar si počel, v prvi vrsti delal zase.

Ko vidiš, da uspeva, ti daje to neko zadovoljstvo, zadoščenje in greš naprej, želiš si vedno več. Takrat smo hodili na športne izlete, na nekajdnevno taborjenje, tudi na Triglav. To so bili čudoviti izleti. Ko smo kasneje gledali fotografije ali pa diapozitive, se nismo mogli načuditi, da nam je tak izlet uspel. Vsi smo se udeleževali dejavnosti predvsem zase, pa čeprav smo bili skupina. Vsak je užival v sebi in prav to sem želel doseči. Ne zdi se mi smiselno, da greš nekam zaradi nekoga drugega.

V Sorici si na noge postavil kar nekaj stvari: omenil si smučanje in s tem športno društvo.

Začelo se je leta 1969, ko sem dobil službo v Sorici. Zelo rad sem smučal. Že kot dijak sem veliko tekmoval in smučanje brez družbe je dolgočasno. Tudi drugi so dobro smučali, npr. sosedov Francelj, France Markelj, ki je bil obenem še odličen skakalec ..., in predlagal sem, da se dobimo, da skupaj "poštampamo" in se zabavamo. Kasneje sem se spraševal, zakaj to počnem, in ugotovil, da sem po značaju pedagog,

Družinski pohod na Ratitovec, leta 1977.
Foto: arhiv družine Kačar

Soriški fantje na Kredarici, na poti na Triglav.
Foto: arhiv družine Kačar

učitelj. Kajti vsako novo stvar, ki sem jo videl, slišal, se naučil, sem vesel pokazal drugim, in če je bilo komu všeč, še toliko bolje. Kasneje sem predlagal, da bi imeli vlečnico, ter sam narisal načrt. In ker imamo v Sorici kar nekaj odličnih kovinarjev, ki so moje "črte" po svoje zakrivili, smo s tem sami naredili dve vlečnici. Mislim, da če ima človek eno samo veselje, ki ga razvija, je v nekem trenutku velika bojazen, da postane prenasičen in odneha. Jaz sem imel rad toliko stvari, da za prenasičenost ni bilo časa: smučali smo, imeli nogometno ekipo, tekme v tekih: s podbrškim društvom smo organizirali tekme v krosu, v gorskem teku, takrat smo že odkrili talent Romana Kežzarja, danes vrhunskega tekača, ki se nam je kot majhen deček pridružil in v začetku tekel zadaj, potem pa prehitel veliko odraslih tekačev. V okviru športnega društva smo šli tudi v hribe in začeli s družinskimi pohodi.

Organizirano smučanje v Sorici je oblikovalo tudi izvrstne tekmovalce.

Res je, saj so se Soričani na prvenstvih, npr. lovskih, gasilskih ali pa tudi drugih, ki se jih društva udele-

žijo na regionalni ali državni ravni, vedno odlično odrezali, skoraj vedno so domov prinesli pokal, odličja, priznanja. V Sorici smo začeli smučanje kot rekreacijo, vendar so tekme pokazale, da so nekateri boljši kot profesionalni tekmovalci, saj je na primer na meddruštveni tekmi, ki so se je udeležili tekmovalci iz cele Slovenije, naš tekmovalec premagal Bojana Križaja.

Pa še veš, kdo je to bil?

Oh, seveda, Branko Tavčar. Kmalu za njim pa je postal pojem naše smučarije Dori Pintar.

Je bila to tekma za soriški pokal?

Ne, ampak enkrat ali dvakrat letno smo organizirali meddruštveno tekmo na Soriški planini ali pa kar v Sorici. Že takrat smo imeli uro na fotocelico, ki jo je naredil Jože Kežzar, po domače Bogonarjev, in smo lahko organizirali manjše tekme. Naša ura na fotocelico je bila še premalo izpopolnjena, da bi bila vedno povsem zanesljiva, zato smo vedno merili čas tudi ročno.

Kdaj so bili ti zlati smučarski časi za Sorico?

Leta 1977 je bil prvi pokal in na tretjem smo že merili čas s pomočjo fotocelice. Jože je elektrotehnik in si je takrat zadal nalogo, da izdelava uro na fotocelico. In mu je uspelo. Oblikovala se je ekipa za izpeljavo tekme: Marjan Peternelj je skrbel za prvo pomoč (imel je torbico, vse, kar sodi vanjo, in "flaško"). Milan Šuštar, ki je bil v primerjavi z nami, ki smo imeli povprečno 20 do 30 let, prava starosta, saj jih je imel že skoraj 60, vendar je bil tako navdušen smučar, da se je kot eden prvih včlanil v društvo ter hodil z nami, je bil na tekmah šef kontrol. Jože Pintar in Lojze Kežzar sta bila glavna starterja. In enkrat se nam je zgodilo, da je na poti na Soriško planino, takrat smo šli peš vse od roba, Jože izgubil startersko paličico. Torej tisto tanko paličico, ki jo mora tekmovalec premakniti, ko se požene s starta. Šele ko smo prišli pod Lajnar, je to opazil in jo je šel iskat (!!) kljub našemu prepričevanju, da nima smisla. In jo je našel, prinesel in tekma se je lahko začela.

Prvi Soriški pokal leta 1977 v Sorici, zmagovalca: v moški kategoriji Dori Pintar in v ženski Nežka Taler. Foto: arhiv družine Kačar

Če se ne motim, ste Soriški pokal povzeli po Svetovnem pokalu, način točkovanja ...

Ja, točno po njem. Imeli smo določeno število tekem, pripravili smo po tri slalome in veleslalome ter en smuk. Seveda pa najslabša uvrstitev ni štela v skupni seštevek. Tekmovali smo v moški in ženski kategoriji. Kasneje smo kategorije združili, tako da nismo imeli več mlajših in starejših pionirjev ..., ampak samo osnovnošolce, mladince in člane.

Je bilo tekmovanje namenjeno zgolj Soričanom?

Da, v začetku. Po dveh ali treh letih je bilo tekmovanje za pokal že odprtega tipa in ga je osvojil tisti,

Na tekmi za soriški pokal, na levi Janez Frelih in na desni Dori Pintar. Startne številke je sešil Mirov oče, Peter Kačar. Foto: arhiv družine Kačar

ki je imel največ točk ne glede na to, od kod je bil. Železnikarji pa Primorci ... so začeli spraševati, ali se lahko pridružijo, in tako smo ga odprli. Tudi v prvem letu so tekmovali drugi, a njihovih rezultatov nismo upoštevali pri točkovanju. Potem smo pravila spremenili in tekem se je udeležilo od 70 do 80 tekmovalcev.

Vendar smučanje ni bila edina zimska športna dejavnost, ki ste jo gojili?

Ne, imeli smo tudi smučarske skoke. V Grobah, v kotanji blizu križišča na Rotki, se je sneg pomladi najdlje obdržal, do aprila. In ko je naokrog že vse cvetelo, smo mi pripravili skakalnico in organizirali tekmo. In najdlje, 20 metrov, je skočil Miran Ber-nik.

S čim ste skakali?

Kar z alpskimi smučmi. Imeli smo tudi suhe trenin-ge. Mladi so bili navdušeni in pripravljeni trenirati. Vadili smo dvakrat na teden in smo ogromno pre-tekli.

Si treninge vodil ti?

Da.

Kje pa si pridobil znanje?

Takole je bilo. Slikarstvo je del mene, odkar pom-nim. Nikoli še pomislil nisem, da ne bi bil slikar. Velikokrat pa sem pomislil, ali bom glasbenik ali športnik. Šport in glasba sta me neskončno zanima-la, vendar ne za ceno slikarstva. Menil sem, da sem lahko slikar ob tem, da sem glasbenik ali športnik. Ves čas šolanja in še potem sem kolebal, česa bi se začel učiti in trenirati. Na učiteljšču sem hodil v šolo treninga. Ker so se v Tolminu šolali predvsem Primorci, ki pravilom niso bili navdušeni smučarji, in so bili Gorenjci, ki so veljali za odlične smučarje, v Ljubljani, sem bil v smučarski ekipi Tolmina prva violina. Torej sem imel vse možnosti, da se razvijem v odličnega tekmovalca ali pa se vsaj naučim treni-rati. Res smo kar veliko vadili, šli smo na Pohorje za tri dni, pa podaljšali za en teden ... S tem sem pridol-

Trening športnega krožka v Sorici.
Foto: arhiv družine Kačar

bil obilo trenerska znanja. Zavedam se, da sem imel srečo, saj če bi šel v Ljubljano, bi glede smučanja zaostal, saj so tam smučarsko dogajanje že obvladovali klubi.

Tvoj športni projekt je bilo tudi igrišče. Kako pa se je odvijala in odvila ta zgodba?

Zgodba o igrišču ni lepa zgodba, ker se je zelo dolgo vlekla. Istega leta, kot smo začeli postavljati smučarsko dejavnost, sem naredil načrt, da potrebujemo tudi igrišče. Kajti ko sem začel učiti v Sorici, sem ugotovil, da se nimamo kje žogati. In tu ni šlo za moje veselje, ampak za dolžnost, ki sem jo čutil kot učitelj do otrok, da šola dobi primeren prostor. Prostor je že bil, treba ga je bilo le urediti. In leta 1969 smo od Kmetijske zadruga Škofja Loka dobili dovoljenje za uporabo prostora ob združnem domu. Seveda ni šlo le za Sorico in Kmetijsko zadrugo, ampak je pristopila tudi Osnovna šola Železniki in predstavniki krajevnih društev. In leta 1970 smo že naročili buldožerja, da je prostor uredil in zravnal. Z učenci smo sami pripravili kamenje, ga s pomočjo drobilca spremenili v grobi pesek, ki smo ga naložili na kamion in potem še zravnali na igrišču. Priskrbeli smo toliko grobega peska, kot smo ga za igrišče potrebovali. Nakar je Krajevna skupnost Sorica svet, namenjen za igriš-

če, zahtevala od Kmetijske zadruga Škofja Loka zase. Dela so se zato ustavila, kajti bilo je preveč različnih interesov: mi smo griček ob igrišču želeli imeti za tribuno, drugi ga je hotel poravnati, spet tretji je hotel, da igrišče gradimo na drugem koncu ..., začeli smo se pripraviti, pogajati in ne morem se točno spomniti, kako smo ta gordijski vozal presekali.

Vendar ste do igrišča nekako vseeno prišli?

Seveda, ampak šele čez deset let, leta 1977. Ko se je v prvi vrsti gradila cesta v Sorico, smo končno asfaltirali tudi že zdavnaj pripravljen prostor za igrišče. Veliko sta takrat za naš športni objekt prispevala Anton Frelih in Alojz Pintar. Takrat smo asfaltirali celoten prostor, ne samo tisti del, ki smo ga sprva predvideli. In potem se je začelo žoganje. Hitro smo ugotovili, da nogomet ne bo primeren, ker so udarci žoge premočni za steno združnega doma kljub mreži, s katero smo jo zaščitili. Zato smo se bolj posvetili košarki. Igrišče je bilo zelo primerno za rokomet, vendar v Sorici ni bil popularen in ga niti nismo poskušali uvesti. Zelo priljubljena je bila košarka in še vedno je.

Veliko je gotovo pomenila pripravljenost mladih, da so pomagali pri gradnji igrišča.

Razglasitev rezultatov po tekmi na novem igrišču. Foto: arhiv družine Kačar

Vsi smo bili malo zagledani v šport, zato sta bila asfaltno igrišče in žoga za marsikoga nebesa, tudi zame.

Kako so starši gledali na žogarijo?

Starši so bili taki in taki, kot vedno so in kot je prav. Nekateri so dejali, naj ga nehamo lomiti, češ da samo še smučamo in brcamo žogo in nihče nič ne dela. Ne-

Miro, navdušen športnik. Foto: arhiv družine Kačar

kateri so bili mnenja, da je šport zabijanje, zapravljanje časa. Vendar menim, da moraš pustiti, da čas naredi svoje, da se mentaliteta spremeni in kot učitelj ne smeš na silo spreminjati mnenja. Dober učitelj je tisti, za katerim učenci hodijo, in ne tisti, ki jih priganja. Sam nikoli nisem skušal spreminjati stvari, ampak sem vedno delal iz lastne želje in veselja. Pri vseh mojih dejavnostih je bila ob meni žena Jožica, ki mi je dajala podporo. Če ne bila taka, kot je bila, ne bi nikoli izpeljal tega, kar sem. Pa četudi sem bil jaz tisti, ki sem šel od doma in urejal stvari, sta bili njena podpora in pomoč neprecenljivi. Kajti ona je sama morala skrbeti za dom, da sem lahko deloval v vasi in navzven.

Jožica je verjela vate.

Čutila je, da je to koristno, da je prav.

V Sorici si ob športne aktivnosti postavil tudi glasbo.

Hkrati s športom smo razvijali tudi glasbeno dejavnost. Zelo zgodaj sem v šoli oblikoval orkester Tri plus dva.

In kaj je to pomenilo?

Kvintet: trije fantje in dve dekleti, ki so peli ter igrali na harmoniko, kontrabas, kitaro, bobne in zvončke. Zasedba se je pogosto menjala.

Priznanje Miru Kačarju za dolgoletno uspešno delo na področju telesne kulture. Arhiv družine Kačar

Miro, navdušen glasbenik. Foto: arhiv družine Kačar

Kakšno zvrst glasbe so igrali?

Narodno in popevke. Pesem Končno prepuščam se raje tebi so tako dobro znali, da so jo zapeli tudi na prireditvi v Železnikih in poželi najbučnejši aplavz. In o tem nastopu Janez Habjan, veterinar, še vedno ve povedati, da so oni vadili in vadili pesmice in recitacije, da so jih znali kot molitvice, a ko je prišla na oder skupina iz Sorice ter zapela in zaigrala, so bili ostali nič. "Vaša skupina je zažgala, vam so ploskali, mi ostali pa smo ostali neopaženi," še doda. Seveda so za tisti čas izstopali, imeli so glasbila, bili so prava glasbena skupina in so naredili močan vtis na poslušalce.

In od kod ti glasbeno znanje, tudi z učiteljšča?

Seveda, čeprav me je glasba vedno pritegnila; že v mladosti se občudoval Cencovega Ivana, ki je igral kitaro. Na učiteljšču sem se potem štiri leta učil igrati klavir. Imeli smo tudi harmoniko, na kateri sem bil pa kar samouk. In ko je bilo treba na trening, sem včasih raje šel igrat klavir, ker je bil prost. Tako sta se ti dve dejavnosti v času šolanja menjavali, da sem na obeh področjih osvojil tista osnovna znanja, ki sem jih potreboval, da sem lahko poučeval druge. Na koncu koncev sem se zase odločil, da ne bom niti tekmovalca niti glasbenik.

Torej si začutil, da se ti zdi pomembnejše prenašati znanja kot graditi samega sebe v tekmovalca ali glasbenika.

Ja, čutil sem, da je to moje poslanstvo. Prenašanje znanja se mi je zdelo samoumevno. Ni mi bilo nekaj težkega. Imel sem smučarske tečaje, na katerih sem usposobil druge, da so učili otroke ..., in počasi se je razvijalo. Glasbo sem tudi obvladal toliko, da

Miro na bobnih. Foto: arhiv družine Kačar

Skupina Orfej na eni izmed vaj leta 1999. Foto: arhiv družine Kačar

sem znal druge naučiti osnovo, pa čeprav nisem bil mojster. Kajti moje trdno prepričanje je, da osnovna šola naredi največ, če otroku predmet priljubi, da ga ima rad. Osnovna šola ni čas, da bi vzgajali in izobraževali mojstre. Pomembno je, da predmet priljubiš in približaš. Čas za mojstre pride kasneje. Zato sem bil zelo zadovoljen, ko sem Orfej, gre za glasbo, pripeljal do točke, do katere sem bil sam sposoben, potem pa ga je prevzel sin, ki je profesor glasbe, in nadaljeval na višji stopnji. Kajti čutil sem, da Orfej potrebuje več. Zato sta bili samo dve možnosti: ali

začnem študirati, da bom z orkestrom lahko delo nadgradil, ali pa ga mora prevzeti nekdo drug. In bilo je to drugo. In ko je Gašper zastavil z delom, je Orfej kar zacvetel. Moje poslanstvo se je na tej točki končalo.

Jožica mi je povedala, kako izredno sta se dopolnjevala, ko je šlo za kulturno življenje Sorice, tvoja skrb je bila glasba, scena in plakati, njena pa beseda.

Da. Skupaj sva popolna.

Skupina Orfej na enem izmed nastopov leta 1994, Glasba brez meja. Foto: arhiv družine Kačar

Miro in Jožica, skupaj popolna, sta v sodelovanju z gospo Valentino Pintar, ki je bila pika na i popolnemu sodelovanju, pripravila igro Pepelka.
Foto: arhiv družine Kačar

Vajina popolna skladnost je gotovo prišla do izraza tudi v tvojem ali bolj vajinem življenjskem projektu, ki se imenuje obnova Groharjeve hiše. Čeprav je tvoj življenjski projekt pravzaprav slikanje, pa mislim, da je tudi obnova Groharjeve hiše pustila močan pečat na tvoji družini in je zagotovo življenjskega pomena za Sorico. Povedal si že, da se z dejavnostmi, ki jim daje streho, tudi vzdržuje. Kako ste ji vdihnili življenje? Je bila ideja tvoja?

Mislím, da Jožičina. V gostilni smo se enkrat pogovarjali o novici, da je Groharjeva hiša na prodaj. In v spominu imam, da je Jožica dejala: "Kupimo jo!!" In nekateri so se zasmejali. Z Janezom sva se spogledala in rekla: "Zakaj pa ne!" Takrat sem mislil povsem resno. Stal sem za besedo. Nisem niti pomislil na to, da nimamo ničesar. In še isti dan sem šel k Marjanu Peternelju, ki je nakup podprl. Mislil sem si, če so tudi drugi za to, potem bomo zmogli.

Kako ste se lotili tako zahtevne naloge?

Z Jožico sva ugotovila, da bo najprej treba do prodajalca, poizvedeti za ceno, ugotoviti, ali že imajo kakšnega kupca in ali se prodaja lahko malo zamrzne. In ko smo izvedeli, kje se hiša prodaja, sva šla na Bled. Izvedela sva, da resnega kupca še ni, vendar pa se albanska veriga sadjarjev že zanima za hišo.

Dogovorili smo se, da se s soglasjem lastnika prodaja ustavi do novega leta. Lastnik se je strinjal in mi smo si oddahnili, saj smo septembra 1990 tako imeli na voljo štiri mesece, da zberemo 30 tisoč mark.

Kje ste iskali pomoč glede na to, da ste vedeli, da si boste z nakupom Groharjeve hiše kupili kar nekaj stroškov obnove?

Najprej sem šel k takratnemu županu škofjeloške občine Jožetu Albrehtu in mu razložil prizadevanja Soričanov. (Takrat Občine Železniki še ni bilo.) Seveda ga je zanimalo, koliko bo stala obnova. V tistem trenutku sem bil prepričan, da ne bo draga, ker je bila streha pred kratkim popravljena. Po mojem mnenju so bili problem le stropi, tako da bi za celotno obnovo odšteli okrog 20 tisoč mark. Župan Albreht je odločitev za odkup in obnovo navdušeno podprl in obljubil pomoč. In potem smo začeli razmišljati o načinih zbiranja denarja. Najprej smo se obrnili na Etiketo Žiri, kjer so nam prvi priskočili na pomoč. Izdelali so čudovite nalepke, ki smo jih začeli prodajati po šolah. Zastonj so nam natisnili 15.000 umetniško oblikovanih nalepk. Čudovite so bile. In to je bil prvi in edini denar, ki smo ga takrat imeli. Pot nas je nato vodila na Obrtno zbornico Škofja Loka, ki jo je vodil Franc Šifrar in ki je podprla naša prizadevanja z denarnim prispevkom. Na

zbornici sta bila najbolj aktivna Franc Šifrar in Bertl Stanonik, avtoprevoznik iz Svetega Duha. Potem so bile na vrsti tovarne v Železnikih, kamor sem nesel slike za odkup. Tone Rakovec, direktor Iskre (danes Domel), je bil navdušen nad idejo in se je zavezal, da bo prepričal tudi direktorje ostalih tovarn v dolini, kar je tudi storil, tako da smo mi z njimi sodelovali le preko gospoda Rakovca.

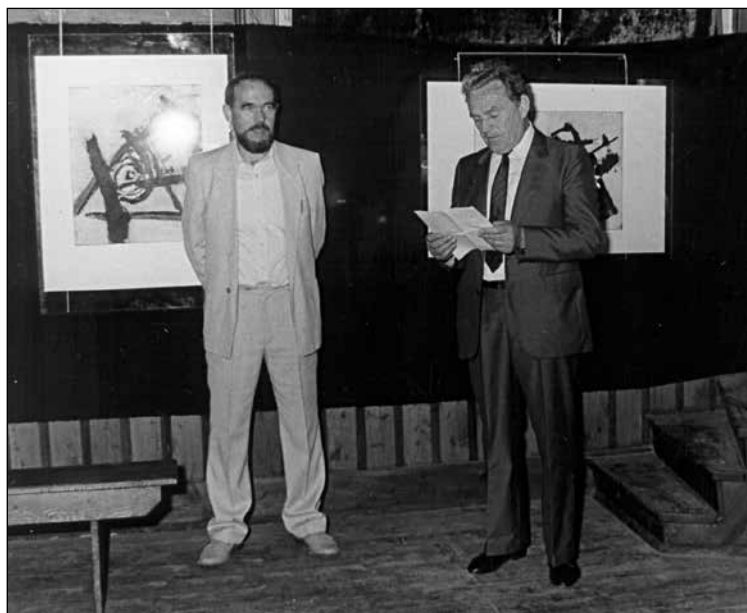
Začetek je bil zelo obetaven. Je šlo tako gladko tudi naprej?

Je in ni. Nekega dne me je župan Albreht obvestil, da mu je na srečanju županov v Brdih direktor Petrolovih črpalk na Gorenjskem, gospod Janez Umek, ki je poznal Sorico, obljubil denar za Groharjevo hišo. Toda župan Albreht mi je to povedal šele teden dni po dogodku. Bil sem kar malo jezen, saj sem se bal, da bo direktor Petrolovih črpalk na svojo obljubo pozabil. Zato sem se odločil za takojšen obisk. Župan Albreht ni imel časa, zato sem povabil gospoda Franca Benedika. Gospodu Umku sva obrazložila, da sva iz Sorice, kjer želimo odkupiti in obnoviti Groharjevo hišo. In on nama je povedal o njegovi teti, Mariji Pustotnik, ki je pri nas učila. Poznal sem jo, ker me je učila v prvem, drugem in tretjem razredu.

Nalepke Etikete Žiri. Arhiv družine Kačar

Pojasnil je, da je hodil z njo na počitnice v Sorico, in me vprašal, ali sem z njim lovil ribe. Lahko sem mu pritrdil in dodal, da sva tudi ministrirala skupaj in da lahko tudi fotografijo prinesem pokazat. Potem smo se posvetili še Groharjevi hiši in povedala sva za ceno, ki je znašala 30 tisoč mark. Takoj nam je ponudil polovico. Naslednji dan me je poklical župan Albreht z veselo novico, da se je gospod Umek s Petrola odločil, da prispeva denar za odkup cele hiše. In res je to storil. Prosil je le, da naj bo v znak

Bivši župan občine Škofja Loka in kasneje nadzorni gradbenega odbora obnove Groharjeve hiše, gospod Albreht, poroča o rezultatih obnove Groharjeve hiše leta 1991 na prireditvi 4. Groharjev teden. Foto: arhiv družine Kačar

Govor na 4. Groharjevem tednu.
Foto: arhiv družine Kačar

zahvale nekje zapisano, da je odkup Groharjeve hiše omogočil Petrol. In v veži še vedno visi tablica s sejalcem s tem napisom.

Ali je poteza gospoda Umka rešila vaše težave?

Za dva tedna smo si res oddahnili, potem sta nam arhitektka in statik razložila, kaj vse bo obnova pravzaprav zahtevala, če naj bi v njej izvajali načr-

tovane dejavnosti. Izvedeli smo, da je treba hišo popolnoma utrditi, drugače povedano, potrebuje nove strome in vezi, ker je iz kamna. Obnovo smo morali razdeliti na faze in potem smo šli lepo po vrsti. Najprej smo podrli vse notranje zidove in strome, tako da se je iz kleti videlo pod streho. Izvajalec prve faze je bil Tehnik, tudi zato, ker je bil župan Albreht prej v njem direktor in je zato lahko malo pomagal. Tudi direktorja SCT-ja, gospoda Zidarja, je poznal. Tako da je bil tudi SCT za nas ugoden izvajalec. Ker sredstev ni bilo zadosti, sem se napolnil tudi na Zavod za kulturo, kajti tudi z direktorjem tega zavoda smo se na nek način poznali. Spoznali smo se na smučanju na Soriški planini v času, ko o obnovi Groharjeve hiše ni še nihče govoril. In Trio iz Sorice, v katerem poje tudi Jožica, je na njegovo povabilo pred letom sodeloval ob odprtju knjižnice v Ljubljani. Tako sem prišel do tega gospoda, ki ga je seveda zanimalo, kaj me teži, in sem povedal, da rabim denar. Pogledal je v predal z vlogami in ugotovil, da sem prišel še pravi čas, kajti uspelo mu je zagotoviti 200 tisoč dinarjev. Meni se je zdelo ogromno denarja. Svetoval nam je, da ne pišemo vloge, ker bo šla samo v predal. Obljubil nam je pomoč mimo javnih vlog in svojo obljubo je tudi držal ter nam vsako leto pomagal.

Na 9. slikarski koloniji likovnih pedagogov v Pilštajnu, leta 2000.
Foto: arhiv družine Kačar

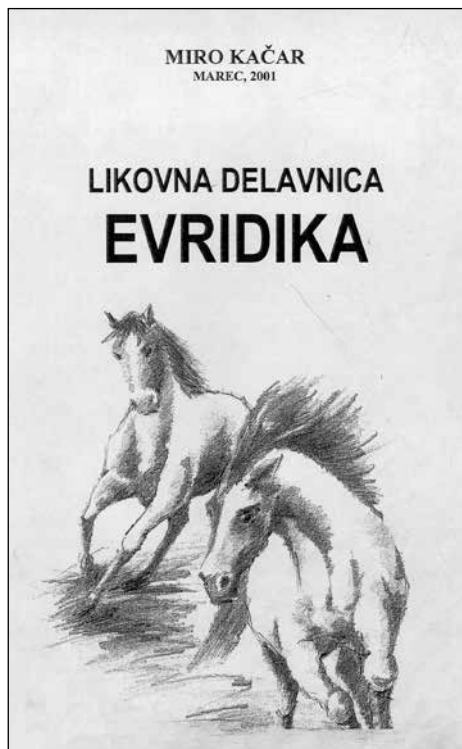
Koliko časa je pravzaprav potekala obnova Groharjeve hiše?

Štiri leta, prvo in drugo leto je bil izvajalec Tehnik, potem Gradis in četrto leto SCT. Tehnik in SCT sta nam veliko pomagala. Imeli pa smo nekaj težav s Pošto. Pošta je bila že prej v hiši in pričakovali so, da bomo vse njene prostore obnovili na svoj račun. Vendar se je potem župan Albreht dogovoril z njimi, da so za svoje prostore prispevali sami. Denar smo zagotavljali sproti, za vsako fazo sproti. A proti koncu obnove ni bilo zadosti denarja za čisto vsa dela. Zato so na Občini Škofja Loka želeli, da Groharjevo hišo kar odpremo, medtem ko bi ureditev ateljeja pod streho počakala na kasneje. S tem se nisem strinjal, ker sem vedel, da tega kasneje ne bo nikoli. Tudi župan Albreht se je na moje prigovarjanje strinjal, da se še počaka in obnova dokonča. Obrtna zbornica Škofja Loka je prav tako vsako leto obnove prispevala denar, ker so mi verjeli, da bo uspela. V zaključni fazi obnove se je pojavila želja, da bi pol hiše prodali Pošti. Župan v Škofji Loki se je namreč zamenjal, ni bil več Jože Albreht in marsikaj se je za nas spremenilo. Vendar nam je to namero uspelo preprečiti. Po županu Albrehtu je za nas besedo na občini zastavil Milko Okorn, ki nam je veliko pomagal, da smo še pridobili nekaj sredstev od Občine Škofja Loka. Tudi ko smo prinesli slike, je pomagal, da so jih odkupili. Hišo smo odprli leta 1994 in res smo delali do zadnjega trenutka, tla so na primer polakirali večer pred otvoritvijo.

Zdi se, da si moral osebno poznati neskončno število ljudi, da ti je uspelo pripeljati obnovo Groharjeve hiše do srečnega konca.

Res je bilo toliko naključij v mojem življenju, da verjamem, da ima nekdo tam zgoraj z menoj veliko načrtov. Tudi slike, ki smo jih na otvoritvi izročili zaslužnim, sem pridobil od slikarjev, ki sem jih spoznal na kolonijah, ki sem se jih pogosto udeleževal. In osebno sem poznal okrog 30 slikarjev, vsak od njih je z veseljem poklonil sliko. V zameno smo jim obljubili, da bodo lahko apartma v Groharjevi hiši koristili zastonj, kajti apartma nima turističnega

značaja, ampak smo ga namenili umetnikom, študentom ..., da v njem bivajo, ustvarjajo, študirajo, uživajo Sorico.

Programa likovne in glasbene delavnice. Arhiv družine Kačar

Glasbene delavnice v Groharjevi hiši za vse starostne skupine, otroške in odrasle.
Foto: arhiv družine Kačar

Hkrati z zaključnimi deli obnove pa se je začelo tvoje delo v Groharjevi hiši. Moral si pripraviti program delavnic, s katerimi boš hiši vdihnil življenje, hiši si moral dati živo vsebino.

Res je. Pripravil sem programe likovne in glasbene delavnice za različne starostne skupine, saj je bila hiša pripravljena, da sprejme ustvarjalno življenje; Orfov inštrumentarij je že čakal, tudi primerno opremljen atelje na podstrešju. Čez teden dni sem najprej povabil OŠ Železniki, več oddelkov je prišlo. Šofer, ki jih je pripeljal, je o delavnici povedal sodelavcu, ki je bil poročen z učiteljico v Škofji Loki, in potem je ona pripeljala svoje učence in svoje navdušenje delila z drugimi učiteljicami in dober glas se je začel širiti kar sam od sebe. Od septembra do novega leta je bilo že toliko obiskov popoldne, da sem ugotovil, da dvojne službe ne bom zmogel. Poučevanje v šoli dopoldne zahteva celega človeka in prav tako delavnice popoldne.

In potem si se raje zaposlil na Centru šolskih in občolskih dejavnosti.

Na to pa v tistem trenutku še pomislil nisem. Pač pa sem najprej šel po nasvet na Ministrstvo za šolstvo; v mislih sem imel študenta. Napotil sem se kar direktno k takratnemu šolskemu ministru, dr. Slav-

ku Gabru. Povedal sem mu celo zgodbo in napotil me je na Center šolskih in občolskih dejavnosti k direktorju, gospodu Janku Hamlerju. Naslednji dan je bil gospod Hamler že v Sorici, kjer je ugotovil, da bodo "deca" tu uživala. In mi je predlagal, da v šoli dam odpoved in se zaposlim pri njih, za nedoločen

Glasbene delavnice v Groharjevi hiši za odrasle.
Foto: arhiv družine Kačar

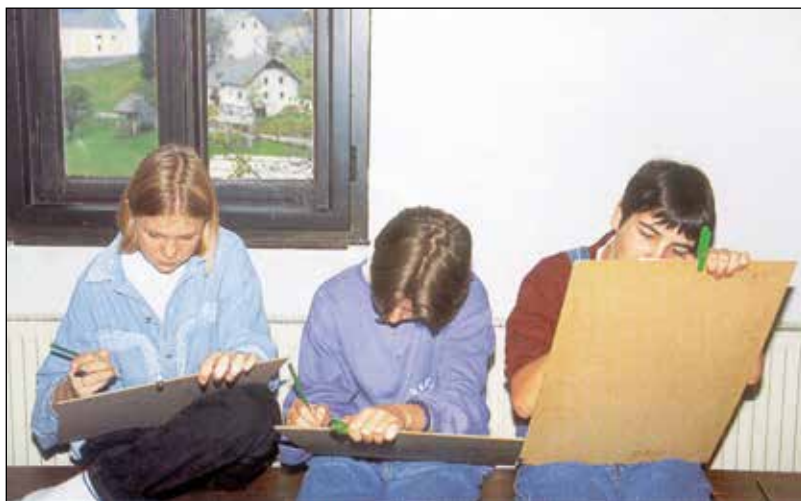
Likovne delavnice v ateljeju Groharjeve hiše.

Foto: arhiv družine Kačar

čas, s polnim delovnim časom. Na to, da bi pustil službo v šoli, prej nikoli nisem pomislil. A septembra 1995 sem bil že zaposlen na Centru šolskih in občolskih dejavnosti. Glede otrok, je zagotovil, da bodo to urejali na centru. V obe delavnici, ki sem ju vodil vse do lani, vsak dan pride skupina. Moje delo je sedaj prevzel sin Gašper, ki je po izobrazbi profesor glasbe.

V Groharjevi hiši pa ima svoje mesto tudi etnografska zbirka.

To je pa izključno Jožičina stvar. Imela je veliko željo, da zbere predmete. Uresničila jo je leta 1988. Nekaj tednov pred prvim Groharjevim tednom, ki je vedno v juniju, smo se odločili, da zberemo, kar največ se je v Sorici ohranilo. Janez Fajfar, gospodar pri Prosvetnem društvu, je pomagal pri prevozu. Jožica je sestavila dopis, v katerem je obrazložila sovaščanom, kaj je namen zbiranja, in ljudje so že naslednji dan imeli na pragu pripravljene očiščene predmete. Nekateri pa so ponudili kar podstrešje, da Jožica izbere, kar je vredno za zbirko. Takrat

Likovne delavnice za mlade.

Foto: arhiv družine Kačar

smo zbirko postavili v združenem domu, kjer smo ji namenili eno sobo. Predmete sem moral še malo očistiti in aranžirati, zaradi česar sem bil v tisti sobi tri dni in tri noči, da je bilo do odprtja Groharjevega tedna pripravljeno. Jožica mi je nosila hrano kar v dom. Zbirki sem pripravil primerno sceno: postavil sem kozolec, naložil seno, naredil ognjišče, pripravil drva, peč, narisal tri risbe, ki so predstavljale kovaštvo ...

In kakšen si bil na dan otvoritve?

K sreči na tisti dan nisem imel nobene zadolžitve. Ker je vse vodila Jožica, nastopila je skupna Trlep, sem bil lahko utrujen in sem lahko počival. Ko smo obnovili Groharjevo hišo, je zbirka dobila svoje mesto v kleti. Zbirka je postavljena na svoj način, orodja smo razvrstili po poklicih, vse za kovače na en prostor, skupaj vse za šivilje in krojače ...

Lani ste v Groharjevi hiši doživeli hudo izkušnjo, ko je nekdo ukradel Groharjeve originale. Kaj ste storili?

Ne lani, ampak v letu poplav, leta 2007, je nekaj slik iz njegovega zgodnjega obdobja zamenjalo lastnike na neprostoovoljni način. Slike so še nekje, le drugi ljudje jih gledajo, drugje visijo. Groharja se ne dá uničiti. V Groharjevi hiši so bila njegova zgodnja dela in impresionizem. Tako zbirko je težko obnoviti, zato smo originale, ki so ostali, vrnili Loškemu muzeju in župnišču. Po razmisleku mi je udarilo v glavo, da bomo v treh sobah, ki so na voljo, predstavili Groharja v treh obdobjih. V eni bo začetno obdobje, v drugi prehodno in v tretji impresionizem. Šli bomo v razpis, dobili denar in šli v javni natečaj, da slikarji naslikajo kopije Groharjevih del. Poslal sem vloge tovarnam širom Slovenije, a odziv je bil slab: Alples Železniki, kot vedno, spet obrtniki ..., medtem ko se najbolj bleščeča imena niso odzvala, na primer Petrol, Istrabenz ..., ker je bil čas afer. Denarja za prvotni načrt ni bilo dovolj, zbranih 4 tisoč evrov smo porabili za materialne stroške, novo razsvetljavo, izolacijo in obnovo sten, ekran za predvajanje filmov o Groharju.

Vendar pa stene niso ostale prazne, ker ste z letošnjim Groharjevim tednom v Groharjevi hiši odprli galerijo.

Slikarji so mi svetovali, naj ne delam razpisa, ampak naj sam naslikam kopije, ker bom še najbolj naredil. Le časa ni bilo ravno veliko. In sem se lotil, ne, ker bi edini znal ali najbolj naslikal, ampak ker sem edini lahko to zastonj, a s srcem naredil, za Groharja. In v začetku junija je bila otvoritev galerije, ki predstavlja njegovo celotno umetniško pot, kar daje galeriji bolj poučen značaj v primerjavi s prej, ko so bili na ogled originali.

Si s kopijami, ki si jih naslikal za Groharjevo hišo in se tako še na poseben način povezal z Groharjem, zadovoljen?

Glede na odziv obiskovalcev so kar dobre, saj moram odraslim povedati, da gledajo kopije, pa čeprav je napisano, da sem naslikal dvanajst kopij za Groharjevo hišo. Slikal sem leto dni in po mojem mnenju ima galerija sedaj ustrezno vsebino, ki jo lepo dopolnjujeta dva kratka filma o Groharju, ki nam ju je odstopila TV Slovenija. Narodna galerija je namreč Televiziji Sloveniji naročila dva filma, ki ju je potrebovala za čas razstave Slovenski impresionisti in njihov čas 1890–1920. Filma smo pridobili za ceno zgoščenke.

Bil si pobudnik Groharjevih tednov, ki letos potekajo že dvainvajsetič. Kako ste začeli?

Prvi je bil leta 1988, ko je bila postavljena tudi etnografska zbirka. Poteka v začetku junija in od trenutka, ko je bil ustanovljen Orfej, je bil vedno najprej koncert in potem zadnjo nedeljo nastop objavljene skupine, glasbene, gledališke ... Zadnja leta je zadnjo nedeljo pohod v Geblarje. Vmes ali bolj na začetku tedna pa poteka srečanje slikarjev, ker ima drugačne zahteve kot kolonija. Slikarji dela ne odstopijo, da bi ga mi potem prodali, in tudi ne določamo prvega, drugega ... mesta. Ampak jaz pravim, da je Grohar v oporoki, ki so jo izgubili, zapisal, da vsako leto petim slikarjem omogoča bivanje, ustvarjanje in uživanje v Sorici na njegov račun.

4. Groharjev teden, pogostitev pod kozolcem, avtor scene je bil Miro. Foto: arhiv družine Kačar

Kako izberete pet slikarjev, z razpisom?

Ne. Pač povabim skupino, ki jo poznam, ali pa enega, ki potem povabi še štiri prijatelje. Na voljo imajo štiri dni prostega ustvarjanja, s tem da sta hrana in postelja zastonj. In ne zahtevam, da pustijo sliko v hiši, čeprav so jo do sedaj vedno pustili. In mi jo potem v primeru, da rabimo sredstva za hišo, prodamo ali podarimo komu v zahvalo.

Začel si tudi s prireditvijo Sadovi sadovnjaka, ki poteka jeseni. Te je zanimal tudi turizem?

Bil sem tudi predsednik Turističnega društva. In sem čutil dolžnost, da delam. Navada je, da kljub temu da delajo vsi, za 99 odstotkov dejavnosti mora spodbudo dati predsednik. Veliko sem se o tej panogi naučil od Antona Pintarja in Lojzeta Pintarja, ki sta pred menoj delala v turizmu. Za Groharjev teden, ki je pomladi, skrbi Prosvetno društvo. In moja ideja je bila, da bi jeseni morale biti nekaj turističnega. Ko sem brskal za idejo, sem ugotovil, da krompirjev bal, ovčarski bal ... že imajo, a nenadoma mi je prišel na misel sadovnjak, kajti v Sorici so veliki sadovnjaki,

Etnografska zbirka v Groharjevi hiši, kovaštvo. Foto: arhiv družine Kačar

Udeleženci srečanja slikarjev na 6. Groharjevem tednu, leta 1993.
Foto: arhiv družine Kačar

ki pa so sadove v glavnem dali za kuhanje šnopca. In naslov prireditve je tako postal: Sadovi sadovnjaka. Prikazali smo razna opravila, ki so povezana s predelavo sadja. Lani je Turistično društvo dobilo novega predsednika, ki je prireditev razširil. Moja osnovna ideja je bila, da so Sadovi sadovnjaka prireditev,

ki sama pokrije stroške. Ljudje morajo ponuditi in prodati svoje izdelke: terjak, šnops, suhe krhlje, sir, krompir, jabolka, mošt ... Vendar prave ponudbe v tej smeri še ni, ker očitno ljudje še ne potrebujejo tega dohodka. Turizem je, po mojem prepričanju, panoga, ki se mora vzdrževati sama.

Ob otvoritvi Šimanove pajštobe – sušilnice sadja.
Foto: arhiv družine Kačar

Si tudi avtor rumenih tabel v obliki slikarskega platna s sejalcem.

V Sorici je delovala skupina Novna, ki je pomagala razvijati turizem v škofjeloški občini. In glede na to, da je pri nas Grohar, moramo vse opreti nanj: Sorica je Groharjeva vas. Za emblema smo imeli več predlogov: Groharjeva motiva, pomlad in macesen, ter moj predlog, sejalec. S sejalcem se niso strinjali, češ da ga ima že Semenarna. Toda moj predlog ni bil Groharjev sejalec, ki ga gledamo v hrbet, ampak sem ga obrnil, da prihaja po njivi k nam, se vrača. In ko sem razložil, je bilo sprejeto. Tudi rumena barva je povezana z Groharjem, saj so jo impresionisti zelo veliko uporabljali in so jim slabšalno, zafrkljivo rekli rumenjakarji, jajčarji. Turistično društvo Sorica je v času mojega predsedovanja dobilo šest priznanj, med drugim tudi republiškega.

Spomenik Groharju pa idejno ni nastal v Sorici?

Predstavnik Novne.
Foto: arhiv družine Kačar

Ne. Idejo je dal Žumer, ki je k nama z Marjanom Peterneljem hodil toliko časa, da sva mu dal prav. Marjan je bil predsednik odbora za postavitve spomenika Groharju, kip pa je izdelal Logonder, ki je od kiparjev najbolj čutil z Groharjem. Logonder je model že imel in je samo čakal, kdaj se bomo v Sori-

ci odločili za postavitev spomenika. Povedal nam je, da če bi še dolgo čakali, bi ga postavil kar sam. Kip je zelo domišljen, Grohar ima paletu, zastira si oči, ker ga svetloba moti, impresionisti so namreč veliko slikali na soncu, in njegov pogled je zazrt v Geblarje, kjer je živel.

Osnutek turističnih tabel v obliki slikarskega stojala za Sorico.
Arhiv družine Kačar

Osnutek sejalca za turistične table, avtor Miro.
Arhiv družine Kačar

TD Sorica na sejmu Alpe Adria, leta 1998. Foto: arhiv družine Kačar

Miro prejema republiško priznanje za najbolj urejen hribovski kraj. Foto: arhiv družine Kačar

PRIZNANJE

izreka **Gorenjska turistična zveza**

**TURISTIČNEMU DRUŠTVU
SORICA
ZA OSVOJENO 1. MESTO
V REGIJSKEM TEKMOVANJU
„MOJA DEŽELA - LEPA IN GOSTOLJUBNA 2002“
V KATEGORIJ
HRIBOVSKI KRAJ**

*za uspešno delo
in prispevek k razvoju turizma
na Gorenjskem*

Lado Srečnik
Predsednik:
LADO SREČNIK

Franc Dolhar
Glavni tajnik:
FRANC DOLHAR

V Kranju, dne 28.9.2002.

Gorenjska

Priznanje Turističnemu društvu Sorica za osvojeno 1. mesto. Arhiv družine Kačar

Impresioniste je motila močna sončna svetloba, ki tebe zagotovo ne moti, ker ogromno ustvarjaš ponoči. Ali te mogoče moti umetna svetloba?

Ne, popolnoma navadil sem se in vidim, kakšna bo slika zjutraj, pri naravni svetlobi. Imam pa ustrezne žarnice. Če delaš ponoči in končaš čez dan, je lahko moteče, vendar če vse narediš pri enaki svetlobi, ni problema. Vendar če pomislim na impresioniste, ki so del časa slikali pri sončni svetlobi in potem dokončali pri svečah v ateljeju, se nimam nad ničemer pritoževati.

Slikarstvo je tvoja življenjska zgodba, ki se prepleta ali pa sobiva z vsemi drugimi tvojimi dejavnostmi, ima pa svoj začetek.

Poglej, začela se je tukaj (Pokaže učni list.). To je bilo v prvem razredu, ko me je učila Marija Pustotnik. V šoli so imeli učne liste za likovno vzgojo, na katerih so bili različni motivi, ki smo jih učenci morali prerisati. In mene je doletelo prerisovanje poti, ki je šla nekam v daljavo, proti goram; šlo je za sliko z globino, perspektivo. Seveda mi nikakor ni uspelo prav narisati, ker moja pot ni šla po listu v daljavo, ampak nekam gor. In zato sem učiteljico spraševal, zakaj mi ne uspe, kljub temu da imam ravno take barve, kot so na sliki. Učiteljica me je skušala pomiriti, češ da tudi moja pot gre tja nekam, da je v redu, ni mi znala povedati, kaj je z mojo sliko narobe. Jaz pa sem vedel, da je nekaj močno narobe. Toda ker ona ni poznala problema perspektive v slikarstvu, mi ni znala razložiti. In šele v Kranju, ko smo pri

Učni list: Perspektiva. Foto: arhiv družine Kačar

krožku reševali ravno tak problem, sem se seznanil s perspektivo v slikarstvu. Ko sem začel učiti v Sorici, sem ta učni list našel in ga shranil, ker je del moje slikarske zgodovine.

Kako je potekala tvoja slikarska pot? Omenil si, da si že kot otrok rad risal.

Moj oče je bil krojač in je imel velike risalne liste, za pol jedilne mize, ki so bili na eni strani hrapavi in na drugi gladki. Nanje je risal kroje, in sicer na gladko stran. Hrapava pa je ostala meni, če sem ga izprosil. Mogoče mi je že ta hrapava površina, kjer ni bilo čistih črt, ampak je vse nekako migetalo, približala občutek impresije. Risal sem samo hiše, ker sem samo hiše videl. Dreves nisem znal narisati tako, da bi mi bila všeč. Vedel sem, da je smreka drugačna, kot jo meni uspe narisati. Zato otrokom pokažem, ne, kako se pravilno nariše, ampak kako se tudi nariše. Če smreko nariše deset slikarjev, jo bo narisal vsak drugače in vse so pravilne. Prav zato učencem pokažem enega od načinov; če mu je všeč, jo lahko nariše na ta način, lahko pa si najde svojega. Menim, da bi na ravni srednje šole morala biti učiteljeva beseda odločnejša, podprta s pravili in smernicami. In prepričan sem, da je abstraktno slikarstvo prepričljivo le, če je podprto z realizmom, z risbo. Grohar je bil odličen impresionist zato, ker se je učil risati tri leta. V Gradcu je hodil na risarsko šolo, zato je bil tudi odličen portretist. In pri Sejalcu je snope in figure naslikal kar "mimogrede". In točno vidiš roko, ko pa se sliki približaš, nič več ne vidiš prstov, roke kar ni. Tudi ušesa so na pravem mestu, dokler se sliki ne približaš toliko, da niso več opazna, izginejo. Za tak učinek moraš biti odličen risar. Prav zato pri delu z mladimi moramo imeti stroge in jasne zahteve, če želimo, da bodo napredovali.

So te doma podpirali v risanju? Povedal si že, da za študij slikarstva denarja ni bilo, vendar pa je imel župnik Gačnik predlog, da se šolaš na oblikovni šoli.

Ne, ne, nič ni bilo iz tega. Starši so me namenili za učitelja. K sreči mi je to ustrezalo in sem se s tem

sprijaznil, ker sem bil prepričan, da bom lahko ves čas blizu slikarstva. Zavedal sem se, da so vsi spomini na slikarstvo pravzaprav vezani na šolo, zato sta bili ti dve dejavnosti zame povezani. Na učiteljski sem bil tudi kar prepričan, da bom šel študirat slikarstvo, saj sva s profesorjem Brovčem vse pripravila in bi se lahko jeseni vpisal. Vendar je prišla ideja, naj grem malo v službo, da bom imel denar za k vojakom. In ko sem prišel od vojakov, spet napotilo, naj grem v službo, ker sem bil čisto "suh". In ko enkrat dobiš plačo, je zelo težko nadaljevati študij ali pa sploh nemogoče. Vendar mislim, da je bilo do sedaj vse narejeno po moji meri. Tudi pri vojaki sem risal. Sicer sem bil radiotelegrafist in skupaj s prijateljem iz Ljubljane sva bila po mnenju kapetana odlična, svetovna klasa. Hodila sva po vseh tekmovanjih in naša kasarna je dobivala priznanja na najin račun, midva pa nagradne dopuste. Na koncu so nama ponudili službo radiotelegrafistov na vojni ladji, kjer bi bila zaposlena kot civilista in bi plula po celem svetu. Najina plača bi bila 300 tisoč dinarjev, za primerjavo: učiteljska je bila slabih 50 tisoč.

To pa je bila ponudba za mladega fanta.

Če bi bil tam sam, ne vem, kako bi se odločil, ampak mojemu prijatelju je bilo že tako dolgčas, da je odločno odklonil, ker si je želel čim prej iz kasarne. Strinjal sem se in šla sva domov. Mislim, da sem se takrat pravilno odločil, ker če bi šel takrat za radiotelegrafista in po svetu, bi se zame slabo končalo. Preveč rad sem namreč šel v družbo, s tem da nisem imel prave mere in nobene odgovornosti. Vprašanje, kje bi bil danes, če bi sploh še bil, če me ne bi svet potegnil vase. In potem sem dobil še tako fajn ženo, s katero sva vse težave premagala kar tako z levo roko.

Zdaj lažje presodiš, da je bila tvoja odločitev pravilna. Kaj pa takrat, ti je bilo kdaj žal?

Ja, včasih sem se spraševal, zakaj nisem sprejel ponudbe, vendar sem kmalu videl, da moje življenje tam zgoraj kar dobro usmerjajo.

Velikokrat sva omenila Groharja. Kako si ti prišel v stik z njim?

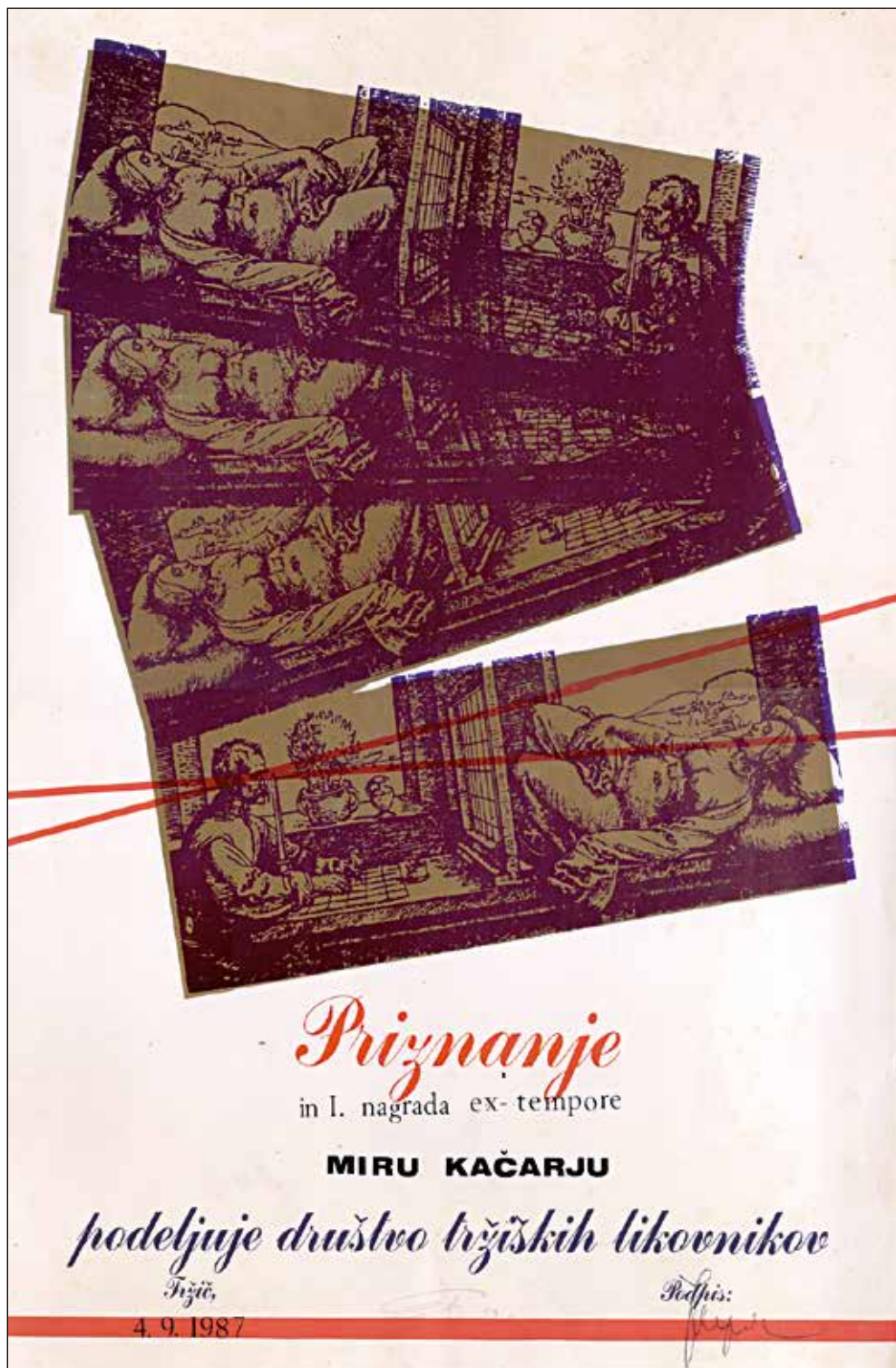
Zanimivo se mi zdi, da sem videl njegovo sliko macesna s koledarja, ko sem bil v četrtem razredu v Sorici. In slika macesna mi je bila tako všeč, da sem si rekel, da bom tudi sam tako slikal. O Groharju takrat niso govorili. Komaj sem vedel zanj in šele kasneje sem se začel zanj zanimati. Potem sem v župnišću dobil revije s slikami impresionistov. In vse te slike, ki sem jih gledal po časopisih, na primer slike delavcev, me niso pritegnile. Bila je samo silhueta delavca, pri Groharjevih slikah pa sem začutil, da ravno tisto, kar čutim, tam oživi. Nisem videl samo delavca, ampak še vse zraven; njegov način me je prevzel, nagovoril.

In ne da bi pravzaprav vedel, kdo je bil on, te je njegov način slikanja povsem začaral, do danes?

Poslušaj tole zanimivost: V Žbontu smo imeli njivo, kjer smo kopali krompir. Spominjam se, da sem bil še tako majhen, da me je mama dala na odejo, ostali pa so 20 metrov stran kopali krompir, zadaj za cerkvijo. In ležim, še danes se vidim, mogoče sem bil star tri ali štiri leta, kako sem gledal v nebo, med macesne, ki so rasli okrog mene. Gledal sem macesnove veje, ki so se premikale in šumele. Veter in čisto jasno nebo. In potem sem ugibal, ali lahko preslišim veter in šumenje vej ter slišim Soro, ki je bogata tekla iz Sorice v dolino, vsa bela in peneča. In sem jo slišal. Slišal sem, kar sem hotel. In potem sem se igral, da sem poslušal Soro in nato šumenje vetra. Tega se spomnim tako živo, kot bi bilo sedajle. In potem se je slišala še rovnica, ki je zadela kamen. In vem, da to moram naslikati!!! Toda kako, da bo slišati šumenje vode, vetra, rovnico, ptiče, da bo vse to videti na sliki. Zdi se mi, da bo moja zadnja slika, ko mi bo to uspelo.

Mislím, da boš prav hitro našel nov izziv.

Zaenkrat je še niti ne poskušam naslikati, kajti vem samo, kaj mora biti, kako do tega, to pa še zori. Po moji teoriji se slikar uči do smrti. Vem, da sem vsako leto boljši: več vem, imam več izkušenj.

Priznanje in 1. nagrada ex-tempore Miru Kačarju v Trziču. Arhiv družine Kačar

Kako bi opredelil umetnost, slikarstvo?

Po mojem mnenju umetnost nima samo duhovne dimenzije, zraven mora biti tudi fizično delo, rutinsko delo in znanje. Znanje ni prirojeno, ampak naučeno. Sama duhovnost v sliki brez znanja je diletantizem. Če pa je samo znanje brez duhovnosti, je obrtniško delo. Sem sodijo fotografije, ne pa umetniška fotografija. Če ni niti enega niti drugega, potem je kič. Vendar po mojem mnenju tudi za kič moraš nekaj znati. Mislim, da tudi umetnik lahko ustvari kič, tudi nekdo, ki je šolan, ga lahko ustvari. Po mojem mnenju ne drži trditev, da kič lahko ustvari samo nekdo, ki nič ne ve in nič ne zna. In če želiš, da nastane umetnina, kakršne koli vrste: glasbena, slikarska ali druga, morata biti prisotni obe dimenziji: duhovnost in znanje. Jeseniški slikar Jaka Torkar je dejal, da je umetnina po vseh zakonih popoln izdelek, ki je barvno usklajen, to je naučeno, in v sebi nosi neko čarovnijo, zaradi katere ga pogledaš. In se obrneš in ga greš še enkrat pogledat. Te začara. Tudi barvna usklajenost je nekaj, na kar smo navadili oči, da sprejemajo kot harmonijo, lahko greš mimo teh pravil in ne upoštevaš dogovorjenih harmonij in kljub temu nihče ne more trditi, da je nekaj slabo. Tebi ni vseč, lahko pa je nekomu drugemu. Zato nima smisla razpravljati, kaj je dobro in kaj ni. Pravico sodbe si pogosto vzamejo politika in novinarji. Moč medijev. Potem so še kritiki, ki spet ne morejo biti čisto realni, ker so produkt svojega časa in prostora ter svojega znanja, oziroma so s tem omejeni.

Ali je kdo, na katerega sodbo se glede svojih slik lahko zaneseš, ali si najraje sam svoj kritik?

Nikogar nisem prosil, da mi oceni slike. Le ob odprtju razstave potrebuješ nekoga, da pove nekaj o tvojem slikarstvu, ta praviloma ne išče slabosti v tvojih stvaritvah. Prvi, ki me je "prebral", je Cene Avguštin. Druga, ki me je še bolj "prebrala", je Anamarija Stibilj Šajn iz Logatca. Njo sem pred dvema ali tremi leti preko Združenja umetnikov v Kranju prosil, da odpre razstavo, ker Cene Avguštin zaradi starosti tega ni več mogel. V Begunjah je v Avsenikovi galeriji odprla mojo razstavo. Vse

je povedala na pamet in povedala točno tisto, kar tudi jaz mislim.

Torej se je v tvoja dela res poglobila?

Če želiš predstaviti slikarja, se moraš poglobiti. Ne tako, kot si naučen, temveč moraš slikarja doživeti, o njem ne moreš govoriti slabo. Politika hoče, da bi vsi gledali moderne slike in poslušali moderno glasbo.

Kje iščeš navdih za slike? Kaj je tisto, kar sproži tvojo ustvarjalno slikarsko izpoved?

Zanimivo je to, da motiv poiščem šele kasneje. Vidim, začutim neko atmosfero, ki jo želim prenesti na platno, na primer vroče opoldansko sonce, za rokava zavihat ..., in potem začnem iskati motiv. Lahko je figura, pokrajina, macesni, tem objektom potem skušam vdihniti tisto atmosfero. Moja želja ni narisati žanjice, ampak vroče polje, da imaš občutek, kako pripeka, ali pa mraz, lahko je motiv vas, krajina.

In tehnika?

Tehnika je samo ena. Impresionizem! Ne Grohar! Nisem njegova kopija. Sem se pa pri Groharju učil, on je moj največji učitelj. Največ sem se naučil od njega.

Kako si se od njega učil?

Študiral sem njegove slike, tako, da sem proučeval povečan kvadratale njegove slike in ugotavljal, kako mu je uspelo doseči, kar je s sliko dosegel. S pomočjo lupe sem si povečal izbrane točke na sliki ter študiral kvadratale za kvadratom. Študiral sem njegovo tehniko.

In to ti je vzelo leta?

To delam še danes, ker od vseh naših impresionistov le pri njem začutim atmosfero. Nekaj jo imajo še Jamove slike, Jakopič je zelo oster, že na pol abstrakten.

Kaj pa tuji?

Francoski, ki so zelo opevani, imajo prednost, ker so bili prvi, vendar se po mojem mnenju zelo nagibajo

k realistom. Nimajo te atmosfere. Sejalca na primer sta naslikala tudi Jakopič in Van Gogh, vendar je njun sejalec, sejalec v polju, figura v vročem soncu, Groharjev sejalec je eno s poljem. In ko jo pogledaš, gledaš celo sliko. To želim doseči.

Razstava Slovenski impresionisti in njihov čas 1890–1920 v Narodni galeriji v Ljubljani je bila zelo odmevna. Na razstavi so bila na ogled slikarska dela osrednjih slikarskih mojstrov slovenskega impresionizma Riharda Jakopiča, Ivana Groharja, Matije Jame in Mateja Sternena ter dosežki njihovih sodobnikov na vseh področjih likovnih umetnosti in arhitekture. Od aprila 2008 do februarja 2009 je bilo na ogled več kot 300 pomembnih umetniških del. Si jo šel pogledat?

Petnajstkrat. Vedno, ko sem bil v Ljubljani, in še posebej. Peljal sem tudi učence moje šole slikanja, da smo gledali in raziskovali. Tudi odrasli iz Sorice smo šli na izlet na ogled razstave impresionistov. Ogleđovanje in doživljanje slik je bilo veliko lažje, če sem jih na razstavo pripravil, jim določene stvari razložil ...

Kako doživljaš original v primerjavi z reprodukcijo?

Kot noč in dan! Bom razložil na primeru glasbe. Ko smo obnavljali Groharjevo hišo, so me občinski možje opozarjali, da ima občina preveč objektov, ki jih je treba vzdrževati, in ne želijo, da je Groharjeva hiša samo še en dodaten. Kdo ga bo plačeval? Takrat sem zastavil svojo besedo, da tistih, ki so mi to očitali, Groharjeva hiša ne bo stala niti centa. In res jih ni. Zato je bilo na meni, da po obnovi hiše naredim program. Groharjeva hiša bo odprta, to smo vsi vedeli, bo atelje, bo glasbena soba, bo kuhinja, bo apartma na vrhu, vse narejeno – in kaj sedaj. Bil sem učitelj v Sorici. Naključja so. In leto, preden smo dokončali obnovo Groharjev hiše, me je Franc Benedik, ravnatelj OŠ Železniki, poslal na seminar, ker se že dolgo nisem udeležil nobenega. In šel sem v Ljubljano na tridnevni seminar, čeprav zelo nerad. Bil je glasbeni

seminar, na katerem je bil eden od predavateljev gospod Wolfgang Schmitz, profesor tolkal iz Nemčije. Njegov pristop in Orfov inštrumentarij sta me tako prevzela, da sem se odločil, da bo taka glasbena delavnica v Groharjevi hiši. Dopoldne je na seminarju poučeval on, popoldne pa Ida Virt. Ona me ni prepričala. K njemu pa smo hodili dopoldne in popoldne. Mene je res prepričal. In ko sem prišel domov, sem šel takoj v akcijo z gospodom Albrehtom, nekdanjim škofjeloškim županom in nadzornim gradbenega odbora v Groharjevi hiši, da pridobiva sredstva od dotacij za glasbila. Slikarje sem prosil, naj naredijo po eno ali dve sliki in jo dajo za dokončanje Groharjeve hiše. Slike sem ponudil direktorjem tovarn, na občinah in smo zbirali denar in kupili Orfov inštrumentarij, kot ga po pripovedovanju učiteljic nima nobena šola v Sloveniji.

Ampak kako je z nakupom Orfovega inštrumentarija povezana primerjava med originalom in kopijo?

Je! Gospod Schmitz mi je poklonil fotografijo, na kateri on uči otroka, kako naj udari na konge. Bila je tako močna, da bi jo lahko dal na steno namesto Marije in molil k njej. In sem naredil nekaj kopij, ki pa mi niso nič pomenile!! Energija originala se je izgubila. Jožica je rekla: saj je isto. Zame pač ni bilo. Kljub temu, da sem vedel, da moja prva fotografija ni bila original, je zame bila, ker mi jo je dal on. Čutil sem jo. Original ima drugačno energijo. Vendar razmišljam, kako bi bilo, če ne bi vedel. Kako bi bilo, če bi mi hkrati pokazali Van Goghov original in kopijo, kako bi se odločil, bi izbral original? Dejstvo je, da tudi kopijo nekdo mora naslikati in vanjo vložiti svojo energijo. In mislim, da so vse te stvari in občutenja v glavi, v naši podzavesti. Ko veš, da gledaš kopijo, se ti vse podre. Kljub vsemu prisegam na original!

Kaj pa sporočilna vrednost tvojih slik? Želiš z njimi kaj sporočiti?

Ne, z njimi ne sporočam ničesar. Če kdo v njih kaj razbere, potem je istih mislih, kot sem jaz. Vzel je moje misli, začutil moje občutke. Slikam predvsem

Orfov inštrumentarij v Groharjevi hiši.
Foto: arhiv družine Kačar

zase. Včasih mi na razstavi kdo reče, da mu je razstava ali pa jaz ogromno dal. Pa odvrnem, da mu niti razstava niti jaz nisva nič dala, temveč da je sam vzal, kar je njegovega. Nisem ga jaz prepričal, ampak to je on sam.

Kako izbiraš barve? Imaš barve, na katere pri-segaš, so na tvoji osebni paleti, ali je vse odvisno od občutenj, atmosfere, ki jo želiš posredovati?

Imam tri predale, enega s samimi modrimi, najmanj dvajset različnih, v enem so same rdeče in v enem same rumene. Potem imam še belo in eno zeleno. To so moje barve, ki jih na platno ali na paleti mešam, da dobim zelene odtenke. Seveda moraš vedeti, kate-re rdeče in rumene naj gredo skupaj, da bo nastala topla oranžna slika itd. Če celo sliko delaš z istimi tremi barvami, tehnično niti ni tako zahtevno, pomembno pa je, da dobiš, naslikaš občutek. Občutek je tisti, ki je pomemben, občutek je tisti, ki ga iščeš. Ne toliko barve. Barvno teorijo poznaš, to je naučeno. Tista impresija, občutek je pomemben. Zame impresija ni samo tehnika, barva zraven barve, zame

Gospod Wolfgang Schmitz, v rdeči jakni, je na Mirovo povabilo leta 1996 z družino preživel dopust v Sorici, kjer je pripravil tudi glasbene delavnice za otroke. Fotografija je z zaključnega koncerta.
Foto: arhiv družine Kačar

je impresija lahko tudi samo ploskev, ploskovno naslikano, če ti daje občutek toplote, je zame impresija. Impresija je vtis, občutek. Na kakšen način impresijo dosežeš, je stvar tehnike. Pri impresionizmu so tehniko poimenovali pointelizem, ker so barve nanašali kot pike. Impresionizem je vtis, vendar ga prepogosto obravnavamo kot tehniko slikanja, kjer so lise. Slika, kjer ni impresij, zame ni impresionistična, pa če je še bolj "nakupčkana", mora ti dati občutek, impresijo.

Kaj uporabljaš pri slikanju?

Povsem klasično: čopič, olje in platno ter veliko lopatice. Poskušal sem z akrilom, ki je bolj trd. Tudi akril lahko zmečkaš, vendar to spet pomeni ogromno študija. Akril uporabljam le, če grem v kolonijo, ker olje ni preveč prijazno za prevažanje in se dlje suši. Tudi z akrilom skušam dati atmosferi mehko-bo in moram reči, da mi zadnje čase že zelo uspeva, čeprav olja ne bom zamenjal. Olje bo ostalo v slikarstvu; olje na platno, čopič in lopatica, da z njo kaj postrgaš, zato so jo izumili.

Ti je kateri od sodobnih slikarjev blizu, ti daje navdih, te vodi? Ali imaš povsem svojo pot?

Povsem svojo pot. Bila sta Grohar in Šubic. Včasih naredim "ovinek" okrog impresionizma in takrat se približam Šubicu, ploskovno. Imam dva načina, impresijo ali pa združitev polj v eno barvo. Moja zadnja razstava v Železnikih, letos pomladi, je bila bolj ta drugi način. Ni bilo razdrobljeno, ampak so bile ploskve. Bolj ploskovno, čeprav je nekaj impresije tudi prisotne. Saj če pogledava Jakopiča, ima čiste impresije, vendar če gledaš njegove slike, na primer njegove sipine na Savi, so same poteze, nič drobljenega. Medtem ko ima Kobilica na nekaterih slikah tudi zelo razdrobljeno, na primer Poletje, vendar to ni impresija, je risba poletja, "fotografija". Tehnika jo približa impresionizmu.

Omenil si že študije Groharja. Kako se danes slikarsko izobražuješ in izpopolnjuješ?

Groharja sem intenzivno študiral pred kratkim, ko sem slikal kopije njegovih slik za Groharjevo hišo. Moral sem se poglobiti v njegovo tehniko, v vsako podrobnost. Hodim pa tudi na razstave, kjer se lahko marsičesa naučim. Med drugim je dobro videti tudi slike, ob katerih si rečeš, da tako ne bi slikal. In ko vidiš, kako bi slikal in kako ne bi, rasteš in se izpopolnjuješ. In menim, da slikar mora skrbeti, da se ves čas razvija in zori.

Kje so razstave, ki jih obiščeš? Samo v Sloveniji ali se podaš tudi čez mejo?

Seveda, če je prilika, tudi v tujino, na primer v Italijo, predvsem na ogled stalnih muzejskih razstav, ne hodim pa na moderne razstave. Bil sem že v Parizu, Firencah, Innichenu in Tübingenu, kjer je bil obisk Cézannove razstave prava pustolovščina. V Frankfurt sem šel na organiziran ogled sejma učil, kjer sem opazil plakate, ki so vabili na Cézannovo razstavo v Tübingenu, in sem predlagal vodiču, da bi si jo skupaj ogledali. Po njegovem programu to ni bilo mogoče, zato sem se odločil, da grem sam, kljub temu da nisem znal niti nemško niti angleško kaj dosti. Ko so se ostali odpeljali na sejem, so me odložili

na železniški postaji, kjer sem opazoval ljudi, kako so si priskrbeli vozovnico s pomočjo avtomatov. Posnemal sem jih in prišel do svoje vozovnice ter se uspešno pripeljal v Tübingen. Poklical sem taksi, ki me je peljal do galerije, kjer so bila na ogled Cézannova platna. Taksist mi je predlagal, da mu plačam še povratno vožnjo, ker bo zame ceneje. Po ogledu naj ga samo pokličem, ko bom želel prevoz na železniško postajo. Strinjal sem se, plačal in šel na ogled. Galerija je bila na griču nad mestom, na samem, podobno, kot bi šel iz Sorice na Soriško planino ali pa iz Železnikov v Dražgoše. V naselju na griču je bilo približno 15 hiš, kjer bivajo ljudje, ki vsi na nek način živijo od te galerije ali pa zanjo. Eni nudijo hrano, drugi prenočišča, tretji spominke itd. Kljub temu, da je bil po treh mesecih to zadnji teden razstave, je bila pred vhodom sto metrov dolga vrsta, ki se je počasi pomikala proti in potem po razstavi. Ni se bilo mogoče ustaviti in zadržati pred sliko, ki ti je bila všeč. Moral si z vrsto naprej. Razstava je bila čudovita.

Kaj pa avantura?

Moja pustolovščina se je začela, ko od dogovora s taksistom ni bilo nič in sem moral plačati pot do železniške postaje v Tübingenu še drugemu taksistu. Nadaljevala pa se je ob vrnitvi v Frankfurt, ko nisem vedel, v katerem hotelu bivam. Na železniški postaji sem tuhtal, kaj storiti, ker nisem vedel ne kod ne kam. Odpravil sem se do centra, če bi mogoče prepoznal kakšno stavbo, da bi se po njej orientiral. Vendar nisem bil uspešen. Na srečo sem se čez nekaj časa spomnil, da sem ob prevzemu ključev v hotelu dobil neko potrdilo, ki sem ga shranil v denarnico. Res sem ga našel in na njem je bil na srečo tudi naslov hotela. Šel sem na informacije in povedal, da sem se izgubil ter da ne vem, kako do hotela. Gospa na informacijah je šla z menoj na avtobusno postajo in poskrbela, da sem šel na pravi avtobus, in šoferja poprosila, da me odloži pred mojim hotelom, kar se je tudi zgodilo. Vendar je bila razstava Cézanna vredna vseh težav in stroškov, ki sem jih imel z njo. Videti njegove slike v živo, je bilo zame zelo pomembno in izredno dragoceno.

In tvoji načrti?

Zdaj, ko sem upokojen, imam še polno načrtov, da rišem in rišem in rišem ...

Pa tudi zares rišeš?

Da, rišem in razstavljam. Po Sloveniji sem imel 31 samostojnih razstav in sodeloval sem na 22 skupinskih. Vendar se moje razstave ne zgodijo po kakšnem posebnem načrtu, bolj po naključju. Tudi moja razstava pomladi v Železnikih je bila zgolj zaradi povabila predsednika Muzejskega društva, Rudija Rejca. Muzej se je po obnovi spet odprl in želeli so postaviti razstavo ob odprtju. Sam teh načrtov nisem imel. Tudi v Begunjah pred dvema letoma sem bil zadnji, ki je razstavljala.

In kje bo naslednja?

Ne vem. Zaenkrat samo delam in delam.

In kako promoviraš svoje slike?

Jih ne.

Kaj pa internet?

Ja, imam galerijo na svoji internetni strani, ki mi jo je postavil sin Gašper. Nikoli namreč nisem bil odvi-

sen od prodaje slik, ker sem imel svojo službo, zato mi je promoviranje slik tuje. Seveda je bila vsaka prodana slika dobrodošel dohodek, a nisem bil odvisen od njega.

Koliko je svoboda slikarja odvisna od dejstva, da je odvisen ali pa ni od prodaje slik? Torej, je svobodnejši slikar, ki od slikanja živi, ali tisti, ki ima drug vir preživetja, oziroma ali je to sploh pomembno?

Če od slikanja živiš, moraš biti blizu trga, najmanj v Ljubljani. Poleg tega moraš biti prisoten, da se piše, vidi in sliši o tebi. Ne smeš izginiti iz medijev. Kdor živi od tega, mora zadosti prodati, da dostojno preživi. To je res garanje. Potem so še naročila.

Se naročila razveseliš?

Vedno mora biti slikar tisti, ki sprejme ali zavrne naročilo. Sreča je v tem, da te, kdor sliko naroči, pozna in ve, kako slikaš, ve, kaj lahko pričakuje. Če pa bi nekdo želel, da mu naslikam kubistično sliko, bi ga zavrnil.

Kaj pa, če nekdo vidi eno tvojih slik, mu je všeč, a je prepozen, ker je slika že oddana, in te prosi, da jo naslikaš še njemu?

Otvoritev samostojne razstave v hotelu Zlatorog v Bohinju. S sinom Gašperjem in pevko Diono Dim, ki sta pripravila kulturni program. Foto: arhiv družine Kačar

Ne morem je ponoviti. Lahko naredim enako risbo, ker me risba ne omejuje, in naslikam še atmosfero. Na videz sta si sliki podobni, nikakor pa enaki. Barvno se zagotovo razlikujeta.

Si že kdaj doživel umetniški mrk?

Enkrat samkrat. Naslikati sem moral sončnice, ki sem jih prej naslikal mogoče že stokrat. Zdela se mi je lahka naloga. Odlasal sem do dneva, preden sem jih moral oddati. Začel sem, a ni šlo. Naredil sem pet slik in vse sem dal stran. Ob polnoči sem šel spat in se dela ponovno lotil naslednjega jutra in do popoldneva sem "spacal" eno skupaj. Nisem mogel verjeti! Ni šlo, pa tako sem bil korajžen pri obljubi. Še ena potrditev več, da nič ni lahkega in da svojih nalog ne smeš podcenjevati. Navadna roža lahko slikarja "da v koš". Moja navada je, da vsako sliko dokončam tako, da sem zadovoljen. Tudi tistih pet sem dokončal. In ko sem jih čez mesec pogledal, sem zelo malo moral narediti, da so bile popolne.

Kaj narediš za sprostitvev?

Kje si napolniš baterije?

Slikanje ni zabava, je resno, trdo in težko delo, ki te utruja kot fizično delo, te izčrpa. In če želim energijo obnoviti, se uležem, prižgem radio na tiho in razmišljam, kaj bo moja naslednja slika. In če to storim za eno popoldne, mi zadostuje.

Ali ustvarjaš čez celo leto?

Ne. Moj način je tak, da začnem slikati jeseni, malo pred snegom, oktobra. Potem rišem in rišem in rišem do februarja, včasih tudi ponoči, do jutra. In ko Jožica vstane, grem spat.

Jožica pravi, da si sova.

Z lahkoto delam ponoči in zdržim do enajste ure, če moram nekaj dokončati, in potem grem spat. Vendar ko pride cvetoča pomlad, ko pravijo, da je čas kot naročen za slikarje, je zame že prepozno. In še zanimivost: pomladi vidim jesen in zimo, pomladi je prelepo, da bi risal, uživam in se le polnim v vtisi. In šele kasneje lahko to prenesem na platno. Kar naenkrat zagledam cvetoč vrt, ko smo mogoče sredi bele zime. Saj sem poskušal risati, ko je zunaj padal sneg, a kaj ko nisem risal, ker sem tako čutil, ampak ker je snežilo. Bilo je prisiljeno.

S slikarsko skupino na razstavi impresionistov v Ljubljani. Foto: arhiv družine Kačar

Ali ti fotografija pomeni kaj pri tvojem delu?

Mi. In sicer za motiv, ne za barve. In če je le mogoče, fotografiram črno-belo. Še posebno če gre za motiv, ki ga mogoče ne bom nikoli več imel možnost videti. Zame je zelo pomembna fotografija pri figurah. Risanja nisem toliko študiral, da bi obvladal vse finese hitrih gibov, in je pomembno, da imaš fotografije in izbereš tistega, za katerega čutiš, da je živ. Prav mi pridejo tudi kratki video posnetki na mobilnem telefonu, s katerimi gib lahko posnameš in ga zaustaviš, kjer želiš. Torej, s sodobno tehniko si skušam pomagati pri povsem praktičnih stvareh. Že včasih smo si poskušali pomagati, že na učiteljskišču, ko so nam naročili 50 Prešernov. Nismo narisali vsakega posebej, ampak je vsak narisal enega, ki smo ga potem s pomočjo episkopa razmnožili. Tudi pri mozaiku smo si pomagali s tehniko, tako, da smo narisali normalno sliko, ki smo jo potem povečali na štiri metre, in potem lažje izdelali mozaik; zanimivo se nam je zdelo, kako so s povečavo postale vidnejše in večje tudi vse napake.

Imaš tudi slikarsko šolo?

Vsak petek od oktobra do maja popoldne ob 18. ali

19. uri toliko časa, da naredimo nalogo. Ni treba priti vsak petek, ker je vsakič druga tema, ki je vnaprej napovedana. Ni nobenih omejitev, namenjena je odraslim in običajno jih je okrog 15. Potrebno ni nobeno predznanje. Občasno slušatelji prinesejo tudi svoje slike, ob katerih se pogovorimo.

Kaj je bila tvoja najtežja preizkušnja?

Tudi težki trenutki pridejo v življenju. Spomini nanje niso prijetni, verjamem, da tudi ne koristni. Zato sva z Jožico sklenila, da zapreva vrata preteklosti in živiva za prihodnost.

Kaj pa najlepša?

Ko smo dobili otročke? Enkrat je sovpadlo rojstvo, in sicer Urše, in začetek obnove Groharjeve hiše. Bil sem ves v otvoritvi, Jožica vsa v Urši in sem pričakoval, da bo kar vedela, da sem nad Uršo navdušen, in k sreči me ona pozna, da kar ne znam izraziti svojega veselja in navdušenja. Prišli sta domov in hiša je bila polna plaket, ki sem jih sušil za dogodek v Groharjevi hiši. Že prej enkrat, pri Gašperju ali pa pri Katarini, smo sušili zastavice za smučarsko tekmo in

Družina Kačar, vsi za enega, eden za vse.
Foto: Aleksander Čufar

Hči Katarina ob odprtju razstave v galeriji muzeja v Železnikih.
Foto: arhiv družine Kačar

Urška in Gašper, hči in sin, sta skupaj zaigrala ob odprtju razstave.
Foto: arhiv družine Kačar

me je rešila moja mama, ki je pospravila hišo in pogrnila mizo in postavila šopek. Imava tri čudovite, unikatne, neponovljive otroke.

Kaj pa družina?

Imam srečo, da imam ženo, ki me je pri vseh mojih dejavnostih popolnoma podpirala in mi je s tem omogočila, da sem vse to izpeljal in sem lahko hodil v ogenj po žerjavico. Sicer smo delali vsi in še vedno poprimemo vsi, če je treba. Zadnjič smo se povezali na otvoritvi v Železnikih pomladi letos: sin Gašper, hčerki Katarina in Urša ter seveda žena Jožica. Vsi za enega, eden za vse.

Eden od projektov je bila tudi obnova domače hiše?

Hišo smo temeljito obnovili v začetku osemdesetih. V zadnjih letih pa sem v njej uredil nov atelje in gale-

rijo. Pri obnovi nama je veliko pomagala sestra Anica. Njen sin, Peter, pa tudi gre po poti slikarstva.

In načrti?

Slikati in slikati in slikati.

Eno Mirovih življenjskih modrosti pravi:

Znanje je nujno, vendar ni pomembno, kako do njega prideš. Najboljša je šola, ampak če ne moreš v šolo, moraš pridobiti znanje po drugi poti.

Zahvala

*Miro in Jožica,
iskrena hvala, da sta podelila svoje
življenjske izkušnje z bralci Železnih niti.*

Anamarija Stibilj Šajn je slikanje Mira Kačarja ob odprtju razstave v Avsenikovi galeriji v Begunjah leta 2006 ubesedila takole:

MIRO KAČAR: Moje srečanje z Groharjem

Soriški slikar Miro Kačar na svoji umetniški poti z navdušenjem in odprtostjo sprejema tendence impresionističnega likovnega pripovedovanja. Raziskuje ga, se vanj študijsko pogloblja in si ga postavlja za temelj svojega likovnega nagovora. Vzor in zgled mu je. Osvojil je tovrstno tehniko beleženja in se predal nizu majhnih in drobnih barvnih lis, spoznavanju barv, njihovemu stopnjevanju in iskanju svetlobnih naglasov. Idilično bivanjsko okolje pa mu je vir navdiha in vsebinski kažipot. V tem prostoru pa avtor vselej znova odkriva tudi nesmrtnega duha velikega slovenskega impresionista, Ivana Groharja. Spoznava, da sta si v marsičem podobna, predvsem pa ju družita ambient in ustvarjalna usmerjenost.

In tako je Grohar postal Kačarjev tihi spremljevalec. Naselil se je vanj in prepojil vsako njegovo celico. Bil je, in ostaja, njegov učitelj in idol. Kačar mu je nehote postal podoben, a vseskozi se je trudil, da bi si na izbranih zasnovah začrtal svojo pot. Mar se mu ne more približati tudi na svobodnejših, osebno začrtanih interpretativnih poteh in ohraniti vse tiste ključne zakonitosti impresionističnega podajanja likovnih besed? In to mu povsem uspeva.

Na tokratni razstavi pa Miro Kačar povsem odkrito vzpostavlja svoj dialog z Groharjem in s samim seboj. Vzorniku se približuje, odpira pa nam pogled tudi v krajinske izseke, ki jih vsebinsko in oblikovno povsem avtorsko zaznamuje.

Miro Kačar začenja svoje srečanje z Groharjevimi besedami: "Blizu mi je eden izmed velikih slikarskih slogov – impresionizem, s svojevrstnim načinom oziroma tehniko slikanja. Spogledujem se z Ivanom Groharjem. V njem sem našel svoj vzor, od njega se nenehno učim, blizu mi je kot slikar in kot človek, in verjetno imava celo skupne korenine."

Da, Kačar živi v ambientu, ki je bil Groharjeva inspiracija in se nehote srečuje z motivnim svetom, kateremu je bil zapisan tudi on. Številni motivi takratnega časa na tem koščku slovenske zemlje še vedno živijo in so aktualni. Miro jih podoživlja preko velikega slikarja, vselej pa tudi povsem osebno. Kot pravi avtor sam, Groharja vidi in čuti. Izhaja iz njega in iz njegovega načina likovnega beleženja. Vznemirjajo ga predvsem barva in svetloba ter vsebine, ki se mu vsak dan razpirajo kot na dlani, ga nagovarjajo in vodijo v ustvarjalno ekstazo.

Z Anamarijo Stibilj Šajn ob odprtju razstave v Avsenikovi galeriji v Begunjah leta 2006.
Foto: arhiv družine Kačar

Čeprav v opusu Mira Kačarja najdemo Jablano, Sejalca, Macesen in še mnoge druge znane slike, to niso ponaređki Groharjevih del. Avtor jih je namreč obogatil z lastno izvirnostjo, ki se nanaša povsem na osebno barvno interpretacijo, pa tudi na formalno-oblikovni del likovnega zapisa. Rdeča nit se začinja pri velikem soriškem slikarju, a v posameznih stvaritvah se Kačar prepusti popolnoma svobodni koloristični atmosferi.

Naduse zanimive so njegove slike, na katerih se osvobaja vsakršnih vplivov in spregovori s povsem osebnim naglasom. Avtor se prepusti nagovoru motivne izbranke, ki je najpogosteje soriški ambient. Krajinske izseke potopi v svoj svet barv, v modre, rdeče in rumene barvne temelje, ki jih meša z belo in ustvarja bogato, prefinjeno koloristično ozadja. Odprt je do prostora, iz katerega izhaja, in zanj premore svoja najpristnejša, najgloblja čustva, ki jih personificira z barvno paleta.

V krajino pogosto vkomponira ljudi, like, ki so del tega prostora, ki ga zaznamujejo in mu dajejo prepoznavnost. To so navsezadnje ljudje, ki delajo ta svet živ in specifičen. In kot nekakšni velikani bivajo tudi na slikarskih platnih Mira Kačarja. Kleni in pokončni, pa čeprav zaposleni z delom in sklonjeni ob določenih kmečkih opravilih.

Miro Kačar je tudi eden redkih slikarjev, ki še vedno uporablja oljne barve in tako nadaljuje tradicijo bratov Van Eyck. Ustvarjalni proces utemelji z risbo, ki je tisto primarno, elementarno sredstvo izražanja; za Kačarja je to modra kontura, s katero potem določi tudi sence. Šele nato se začinja njegova večplastna gradnja slikovne površine. Barvne partije se nizajo druga poleg druge in druga na drugo. Slikarsko platno postaja nekakšna paleta, na kateri ustvarjalec meša in išče nove tonske variacije. Igra se. To je Kačarjeva igra barv, ki zahteva izostren koloristični občutek, željo, da sam najde nove tone in odtenke, takšne, ki so povsem njegovi, osebni in niso iztisnjeni iz tube. Morda se mu slednji zdijo preveč hladni in tehnološko zaznamovani, kot bi takšni oskrunili ves čar prostora, o katerem avtor govori.

Čopič, lopatica in tistih nekaj barv so slikarjeva sredstva, s katerimi osvaja slikovne površine, in to v obliki neštetihi drobnih korakov, v obliki brezštevilnih barvnih lis. Ko se vse te združijo v premišljen konglomerat, slika zaživi, zapoje, vabi v razkošje posebne koloristične atmosfere, ki je včasih sanjsko zamegljena, a vendar resnična, saj je bivanjsko okolje tako številnim Kačarjevim človeškim likom in predmetom. Trepetavo ozračje je mehko in barvno nasičeno, konkretno, za razliko od Groharjevega kolorita, ki je bil predvsem v začetku svetel. V Kačarjevih osebnih ekskurzijah je pogosto čutiti pastozno kopičenje barv. Tako nastale strukturirane površine pa pričarajo še zanimivejšo barvno orkestracijo. Ostrine hribovite krajine, ki navsezadnje priča tudi o težkem življenju v tem prostoru, zastirajo večplastne barvne partije in ustvarjajo posebno prijetnost.

V njegovih delih se uteleša svetloba in v svetlobi se izrisujejo oblike sveta. Vse tiste, ki še živijo v soriškem prostoru. A čas beži, s seboj pa pogosto odnaša vse, kar je minljivo. Morda pa bo ravno po zaslugi slikarja Mira Kačarja marsikaj ohranjeno tudi zanamcem.

Miro Kačar z globoko senzibiliteto išče likovne besede, s katerimi bi najpristneje izrazil svoja videnja in doživljanja, predvsem pa najgloblja občutenja tako svojega velikega vzornika, kot tudi vsebin, ki so mu blizu. Z ustvarjalnostjo pa dokazuje, da s svojim vedenjem, znanjem in poznavanjem lahko odide tudi povsem osebnim izzivom in interpretacijam naproti. In prav slike, ki vsebujejo več Mira Kačarja, nam razkrivajo avtorske korake, s katerimi se bomo srečevali še v prihodnosti.

Te pa nikoli ni brez preteklosti ...

Bled,
olje na platno,
75 x 85 cm.

Dekle s košem,
olje na platno,
60 x 80 cm.

Jesen ob Sori,
olje na platno,
65 x 80 cm.

Jutro,
olje na platno,
70 x 80 cm.

Pomlad,
olje na platno,
80 x 110 cm.

Večer ob jezeru,
olje na platno,
75 x 100 cm.

Macesni, olje na platno, 100 x 80 cm.

Šopek, olje na platno, 60 x 45 cm.

Sv. Marko v Danjah, olje na platno, 75 x 60 cm.

Vrtnice, olje na platno, 70 x 65 cm.

Sejalec, olje na platno, 70 x 100 cm.